Jaargang 110. Vrijdag, 7 November 1851. No. 89.

GRONINGER COURANT.

ALGEMEEN DAGBLAD
voor de Stad en Provincie Groningen.

NOTIFICATIE.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS van de Gemeente *Groningen*, —

Gezien het Besluit van den Heer Staatsraad, Commissaris des Konings in de Provincie *Groningen*, van den 6den October 1851, no. 3*b* (*Provinciaal-Blad* no. 122), en de daarbij medegedeelde missive van Z. Exc. den Minister van Binnenlandsche Zaken van den 30sten September l.l., no. 131, 2de afd., —

Maken de belanghebbenden daarop indachtig, dat de INHOUD der na te melden ARTIKELEN van de GEMEENTEWET **onmiddellijk** van toepassing is, te weten:

ten aanzien van het constateren van overtredingen der bepalingen bij de reglementen op de plaatselijke belastingen gemaakt,

de artikels **275, 276, 277, 278, 279** en **280**, luidende als volgt:

Art. 275. De processen-verbaal van de Ambtenaren der Plaatselijke Belastingen, omtrent de in artt. 270 en 271 bedoelde misdrijven, worden uiterlijk binnen vierentwintig uren na ontdekking van het misdrijf opgemaakt en zoo het opmaken niet door hen is geschied op den eed, bij den aanvang hunner bediening afgelegd, binnen tweemaal vierentwintig uren na de opmaking, voor den Kantonregter of zijn plaatsvervanger beëedigd.

Art. 276. De Ambtenaren der Plaatselijke Belastingen kunnen ten allen tijde, onder vertoon, des gevorderd, hunner akte van aanstelling, de bij de verordeningen op die belastingen aan hun toezigt onderworpene fabrijken, kelders, winkels, magazijnen en andere dergelijke plaatsen onderzoeken. Zij kunnen echter de gedeelten dier gebouwen, die ter bewoning dienen, tusschen zons onder- en opgang niet onderzoeken, dan in bijzijn van den Burgemeester, of van een' der Wethouders, of van een' Commissaris van Politie.

Woningen, niet tot de gemelde gebouwen behoorende, mogen zij niet binnentreden dan tusschen zons op- en ondergang, en niet anders dan in bijzijn hetzij van den Burgemeester of van een' der Wethouders, hetzij van een' Commissaris van Politie, voorzien van een bevel van den Burgemeester, hetwelk de Commissaris, des gevorderd, vertoont.

Art. 277. Bij ontdekking van een der misdrijven, in art. 271 omschreven, worden de goederen, voor verbeurdverklaring vatbaar, aangehaald, ten kosten der verliezende partij opgeslagen en onder bewaring gesteld van den Gemeente-Ontvanger.

Van de goederen wordt, alvorens zij in bewaring worden gesteld, inventaris opgemaakt, in tegenwoordigheid van de eigenaars of belanghebbenden, of in hunne afwezigheid indien zij, behoorlijk opgeroepen, binnen twee dagen niet verschenen zijn.

Art. 278. Aangehaalde goederen worden vrijgegeven, wanneer daarvoor ten genoegen van den Gemeente-Ontvanger borgtogt gesteld, of het bedrag der waarde in zijne kas gestort wordt.

Art. 279. Aangehaalde goederen worden, wanneer de verbeurdverklaring daarvan bij regterlijk vonnis is uitgesproken, in het openbaar door een' Deurwaarder of ander daartoe bevoegd persoon verkocht.

Goed, dat gevaar loopt te bederven, of levend vee, kan op magtiging van den Kantonregter, te stellen op het proces-verbaal en vrij van zegel en registratie, spoediger worden verkocht.

De opbrengst van den verkoop wordt in de kas van den Gemeente-Ontvanger gestort.

Art. 280. De eigenaars van verkeerdelijk aangehaalde goederen, of zij wier belang daarbij is betrokken, hebben aanspraak op schadevergoeding.

Deze kan niet meer bedragen dan één ten honderd van de waarde der goederen in de maand, te rekenen van den dag der aanhaling tot aan dien der teruggave.

Indien verkeerdelijk aangehaalde goederen zijn verkocht, kunnen de eigenaars of belanghebbenden niet meer, dan de opbrengst terugvorderen.

En ten aanzien van de Straffen gesteld op de vorenbedoelde overtredingen,

de Artikels **270, 271, 272, 273** en **274**, luidende als volgt:

Art. 270. Verzet bij de invordering van plaatselijke belastingen, weigering, verhindering of belemmering van visitatie, wordt gestraft met geldboete van tien tot honderd gulden.

Art. 271. Ontduiking of overtreding ter zake van plaatselijke belastingen, de poging daartoe of de medepligtigheid daaraan, wordt gestraft met:

geldboete;

verbeurdverklaring van hetgeen het voorwerp der ontduiking of overtreding of poging daartoe is geweest;

verbeurdverklaring van hetgeen waarin dat voorwerp was vervat, als vaatwerk, kisten, balen, manden, zakken en dergelijke.

Art. 272. Als boete wordt uitgesproken:

tegen de Handelaars, Fabrikanten of Trafikanten, die een der in het vorig artikel bedoelde misdrijven, ten aanzien van voorwerpen, hunnen handel, fabrijk of trafijk betreffende, hebben gepleegd, of doen plegen, of gepoogd te plegen of te doen plegen, het zesdubbele van de verschuldigde belasting, doch ten minste vijftig gulden; tegen Bedienden, Arbeiders en Knechts van Handelaars, Fabrikanten of Trafikanten en tegen alle door dezen bezoldigde personen, welke zonder last hunner meesters, met betrekking tot de voorwerpen, in de vorige zinsnede bedoeld, een dier misdrijven hebben begaan, of gepoogd te begaan, het vierdubbele van de verschuldigde belasting, doch ten minste vijfentwintig gulden;

tegen andere personen, welke een dier misdrijven hebben begaan, het dubbele der verschuldigde belasting, doch ten minste vijf gulden;

tegen hen die aan een dier misdrijven medepligtig zijn, het dubbele der verschuldigde belasting, doch ten minste twee gulden.

Bij herhaling dier misdrijven kan de geldboete worden verdubbeld.

Art. 273. Bij veroordeeling tot geldboete bepaalt de regter, dat de boete, zoo de veroordeelde haar binnen twee maanden, nadat hij er toe is aangemaand, niet betaalt, zal worden vervangen door gevangenisstraf van ten hoogste:

twee maanden, indien meer dan *f* 200,

ééne maand, indien meer dan *f* 100,

veertien dagen, indien meer dan *f* 50, en

zeven dagen, indien niet meer dan *f* 50

aan boete is opgelegd.

Art. 274. De Raad kan hem, die wegens een der in de art. 270 en 271 bedoelde misdrijven meer dan eenmaal is veroordeeld geweest, gedurende zekeren tijd, doch voor niet meer dan twee jaren, het genot ontzeggen van crediet, of entrepôt, of afschrijving of teruggaaf van belasting, hem bij de verordeningen, betreffende de plaatselijke belastingen, toegekend.

En zal deze in de *Groninger Courant* worden geplaatst.

GRONINGEN, 23 October 1851.

Burgemeester en Wethouders: VAN IMHOFF.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

NOTIFICATIE.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS van de Gemeente *Groningen* maken bekend, dat GEMEENSCHAP over de **KLAPBRUG** in de **Veenhuizer doorsnijding** te **Stads Kanaal**, tot het doen van HERSTELLINGEN, voor RIJTUIGEN zal zijn **GESTREMD** den **10den, 11den en 12den November** aanstaande.

Gedaan in het Raadhuis te *Groningen*, den 27sten Oct. 1851.

Burgemeester en Wethouders: VAN IMHOFF.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS van de Gemeente *Groningen* maken bekend, dat zij, bij resolutie van den 27sten October l.l., ingevolge art. 261 der Gemeentewet, den Deurwaarder bij het Kantongeregt **D. G. FRITS** hebben aangewezen om de **BETEEKENING** te doen van **STUKKEN** betreffende **VERVOLGING** ter invordering van den **STEDELIJKEN OMSLAG over het jaar 1850**, van de Omslagschuldigen, die aan de beide sommatiën om dien omslag te voldoen, geen gevolg hebben gegeven.

GRONINGEN, 3 November 1851.

Burgemeester en Wethouders voornd.:
VAN IMHOFF.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

RAADSVERGADERING:
Zaturdag den 8sten November 1851, des middags te 12 uur.

NIEUWSTIJDINGEN.

DUITSCHLAND.

Regtstreeksche berigten uit Hannover stellen den staat der gezondheid des Konings niet zoo ongunstig voor, als men uit sommige bladen wel zou vermoeden. De vorst is wel is waar zeer zwak, doch op den weg van beterschap.

(De laatste tijdingen omtrent den gezondheidstoestand van den Koning luiden weder minder gunstig dan in de jongste dagen.)

Intusschen heeft zijne ziekte het nemen van een definitief besluit betreffende de afkondiging der organieke wetten, waarvan sedert eenigen tijd sprake was, verhinderd. Sommigen meenen, dat deze kwestie eene andere wending zal nemen dan men verwacht. Men zegt namelijk nu, dat de uitspraak van de Duitsche bondsvergadering, welke ongunstig voor de bekendmaking van deze wetten is uitgevallen, niet het karakter van eenen eisch, maar veeleer van een' eenvoudigen wensch heeft.

— Naar men verneemt, is door de Bondsvergadering nog geen definitief besluit genomen nopens de zaak der constitutie van Bremen; men zal nadere ophelderingen van den senaat van Bremen afwachten.

— De (half-officiële) *Preussische Zeitung* behelst aan het hoofd van haar nommer van den 2den dezer een artikel, waarvan de aanhef luidt:

„Van de houding der meerderheid in de aanstaande zitting der Fransche wetgevende vergadering zal voor Europa veel afhangen.

„Aan deze zijde des Rijns is gedaan wat noodig was om de maatschappelijke orde te beschermen en den storm te bedwingen.

„Tot bereiking van dit tweeledig doel is door degenen, aan wie God het lot der volken heeft toevertrouwd, in den geest van hunne verhevene roeping de beproefde magt van dappere legers ter beschikking gesteld.

„De noodkreet der maatschappij, waar die ook bedreigd mogt worden, bereikt langs de draden der telegrafen binnen weinige minuten honderdduizenden bajonetten, die langs de spoorwegen binnen weinige dagen naar het bedreigde punt worden overgevoerd.

„De sociale revolutie zelve, zoo zij in Frankrijk moet uitbarsten, moge in haren eigen krater uitwoeden; het grondgebied des ongeluks zal geëerbiedigd, maar zijne uitbreiding zal verhinderd worden.

„Wat door de regeringen aan deze zijde des Rijns voor hare volken gedaan is, moet door de meerderheid der wetgevende vergadering te Parijs voor Frankrijk gedaan of ten minste beproefd worden.

„Hier zijn de middelen gereed om de maatschappij te verdedigen; in Frankrijk moeten de middelen opgezocht worden om den aanval te voorkomen. Hier is de magt om aan den storm zijne grenzen aan te wijzen, voorhanden; daar moet de magt, om den storm te voorkomen, deels eerst te voorschijn geroepen, deels bevestigd worden.

„Tot aan het einde van zijn mandaat is de President verantwoordelijk voor de handhaving der orde in Frankrijk. Tot dat einde bezit hij gedurende het tijdperk der nieuwe verkiezing eene onbetwiste magt over alle organen van het staatsgezag."

— De *ministeriële* Oostenrijksche *Lloyd* behelst een hevig artikel van eene onbekende hand, — welke echter aan de regering waarschijnlijk niet onbekend zal zijn — waarin alle slechte zijden van de staatkunde van lord *Palmerston* blootgelegd worden. Daarin wordt vooropgesteld, dat de Engelschen zich voorzeker meer dan andere natiën wat hun goeddunkt ongestraft kunnen veroorlooven, want de zee, welke hen omringt, beschermt hen voor eene wrekende vergelding. Des te lafhartiger en minder eervol — zoo gaat het blad voort — is derhalve eene staatkunde, welke, van hare veiligheid overtuigd, nog de slechtste elementen van andere landen op zijnen bodem duldt, om de rust van Europa te verstoren. Maar men weet, dat Engeland eene vloot bezit, waardoor dat rijk onoverwinbaar is. Dat is zijne eer." Voorts wordt in dit artikel aan Europa gevraagd, wat van de vroeger op het vaste land bestaande neiging voor de Engelschen geworden is, wáár Engeland nog bemind wordt en waar de moraal der Engelsche grondstellingen nog in aanzien staat! En dit alles heeft Engeland aan één' man te danken. Ten slotte wordt er van de mogelijkheid gewaagd, dat Engeland welligt de behoefte kan gevoelen aan de vriendschap van het Oude Europa, wanneer eenmaal de met sterren bezaaide vlag van Noord-Amerika aan Brittanje zal verkondigen, hoe vele schepen het in zee mag houden."

— De kosten voor het schoolwezen, waaronder ook die voor de armen-scholen, bedroegen te Berlijn in 1850 eene som van 465,516 gulden. Het onderhoud der behoeftigen 1,345,401 gulden.

De stedelijke ontvangsten beliepen ongeveer 4 millioen en de schuld der stad bedroeg ruim 9 millioen gulden.

— De *Nat. Zeit.* deelt mede, dat de policie op hoog bevel, gedurende de leeruren in Elbing de burgerscholen inspecteert, ten einde te onderzoeken of er ook schoolboeken zijn met revolutionnaire of onzedelijke omslagen. Het onderzoek in eene dier scholen, waartegen intusschen protest was aangeteekend, had ten gevolge, dat er een *omslag* werd medegenomen, waarop het vermoorden van *Lichnowsky* was afgebeeld.

— De stoomboot *Washington*, die tusschen Bremen en New-York vaart, is even buiten het kanaal totaal verongelukt; drie matrozen zijn gered.

GROOT-BRITTANJE.

LONDEN, 2 November.

Lord *Dudley Coutts Stuart* heeft in de dagbladen aangekondigd, dat hij bereid is bijdragen te ontvangen tot vorming van een zoogenoemd *Kossuth*-fonds ten behoeve van Hongarije.

Gedurende *Kossuth's* jongsten optogt naar de City heeft men den *Times* op verscheidene plaatsen, onder anderen voor de drukkerij zelve van dat dagblad, in het openbaar verbrand, en zulks wegens de vijandige gezindheid van dat blad jegens den ex-dictator.

— Nopens de plegtige ontvangst van *Kossuth* op het raadhuis der city, deelen wij nog mede, dat, zoodra het gelukt was stilte te verkrijgen, de stadssecretaris den gewenschten gast naderde en op deftigen en indrukwekkenden toon het adres van den gemeenteraad voorlas, hetwelk hoofdzakelijk inhield, „hoe verblijd die raad was den man in zijn midden te zien, op wien zijne belangstellende aandacht, in zijnen strijd voor de vrijheid zijns Vaderlands en in zijne ballingschap, steeds was gevestigd geweest, en ten wiens behoeve de raad zich in der tijd tot den minister van buitenlandsche zaken gewend had, opdat deze zijnen invloed tot bevrijding mogt aanwenden. Hartelijk wenschte de raad hem thans met die bevrijding en met zijne behouden aankomst hier te lande geluk en uitte den wensch, dat het God behagen mogt hem te vergunnen zijn geliefd Vaderland nog eenmaal in vrede, en in het genot der constitutionnele vrijheid, welke hij het had pogen te verschaffen, weder te zien."

(Uit de taal der *ministeriële* bladen is op te maken, dat men aan de zijde van het gouvernement deze luidruchtige betooningen van ingenomenheid met den in Oostenrijk ter dood veroordeelden Magyaarschen volksmenner niet afkeurt.

Zoo leest men in de *Globe*: „Wij betwijfelen of iemand in Engeland, uitgezonderd Koningin *Victoria*, zulk eene ontvangst zou vinden, als aan *Kossuth* bij zijnen triumftogt door de City van Londen te beurt gevallen is. Het was ontegenzeggelijk eene groote en indrukwekkende uiting van den volksgeest. De duizenden, die langs den weg des ballings zamenvloeiden, toonden eene ernstige en eerbiedige geestdrift, die krachtig verkondigde wat het antwoord zou zijn, indien ooit het gevoelen van het Engelsche volk over de rigting onzer buitenlandsche staatkunde gevraagd werd. De hulde aan *Kossuth* gebragt door een ligchaam, welks gastvrijheid niet beneden de waardigheid van gekroonde hoofden is geacht, en hetwelk de plaatselijke onafhankelijkheid van de eerste stad der wereld, al is het niet ten volle, vertegenwoordigt, zal door vreemde natiën gewaardeerd worden, zelfs boven de juiste waarde.

Uit alle groote brandpunten van den Engelschen volksgeest en van de Engelsche nijverheid, hoort men een' eenstemmigen weêrklank van het gejuich, door onze beroemdste steden aangeheven. Wij zouden bezwaarlijk een voorbeeld van zoodanige ontvangst eens vreemdelings kunnen aanwijzen, en wij mogen voor zeker houden, dat deze sterk sprekende feiten niet verloren zullen zijn voor het hof, van welks vervolging *Kossuth* door Engelands krachtige diplomatie gered is geworden. De uitwerking van het bezoek van *Kossuth* zal dan eerst regt blijken, als aan de Engelsche natie eens de keuze tusschen een verbond met liberale en met absolute Staten voorgesteld wordt. Elk openbaar eerbewijs aan *Kossuth* zal voortaan gelden als eene regtstreeksche aanmoediging tot handhaving van liberale beginsels in onze binnen- en buitenlandsche staatkunde.")

— De aanzienlijkste kooplieden van Liverpool hebben dezer dagen eene vergadering gehouden, om te beraadslagen over de onkosten, gevorderd voor de *enquête* van het gedrag des regters *Ramshay*, welke zaak den 5den voor den kanselier van Lancaster dient. Men heeft besloten, eene publieke inschrijving te dien einde te openen.

— Volgens de opgaven der staats-commissie voor de landverhuizing, bedraagt het aantal landverhuizers, die in de drie maanden, geëindigd met den 30sten September j.l., de havens van het vereenigd rijk, waar gouvernementsbeambten toezigt op de landverhuizing houden, hebben verlaten, niet minder dan 85,603, dat is 930 elken dag en 6510 in de week. Daarvan hebben 13,963 zich in Iersche havens ingescheept en 54,401 te Liverpool; deze laatste waren ook meestal Ieren; — 68,960 begaven zich naar de Vereenigde Staten, — 9268 naar Britsch Noord-Amerika, 6097 naar de Britsche koloniën in Australië. In 1850 was de landverhuizing, wat de negen eerste maanden des jaars aangaat, zoo groot niet.

Deze verhuizing der bevolking, in de mate van schier *duizend* personen dagelijks, is — zegt dat officiële verslag, waaruit de bovenstaande opgaven ontleend zijn, — een in vele opzigten merkwaardig verschijnsel. De landman, inzonderheid de Iersche, verlaat den akker die, na de opheffing van het beschermend stelsel, niet langer den huurprijs kan opbrengen; en terwijl het vereenigd rijk, onder het stelsel van handelsvrijheid, voorbeeldeloos groote hoeveelheden levensmiddelen van buiten invoert, zendt het zwermen zijner inwoners naar het buitenland.

De geboorten en huwelijken strekken in toenemende mate tot aanvulling van het door de landverhuizing geleden verlies. Alleen in Engeland zijn in de drie maanden, eindigende met den 30sten September j.l., 150,584 kinderen geboren, bij een aantal van 91,600 sterfgevallen, terwijl in denzelfden tijd 38,498 huwelijken gesloten zijn. Het overschot der geboorten, na aftrek der sterfgevallen, bedraagt in Engeland alleen, sedert het begin dezes jaars tot aan den 30sten Sept. j.l., reeds 170,411.

— In Ierland is de aardappelen-oogst veel beter uitgevallen dan men verwachtte. Alleen in Ulster heeft het gewas eenige belangrijke schade door de ziekte geleden.

— Met de telegrafische dépêche uit Triëst zijn berigten ontvangen uit Bombay *tot den 3den October*. De vallei van Daur en het omliggend distrikt waren bij het Britsche rijk ingelijfd, waardoor de Engelsche grenzen voor de Affredies en Wuzeeres beveiligd zijn. Een aantal soldaten, die voor de Moplahs gevlugt zijn, zullen voor een' krijgsraad teregt staan.

Van den 3den. De heeren *Sharp en Co.* alhier hebben uit Californië een stuk goud ontvangen, wegende 17 pond en waarvan de waarde op 500 £ wordt berekend; dit is een der grootste stukken, welke tot dusver uit Californië zijn aangevoerd.

— De ex-dictator van Hongarije zal op 10 Oct. Birmingham, den volgenden dag Manchester bezoeken en den 12den weder te Londen zijn. Op Donderdag 14 Oct. is hij voornemens met het stoomschip *Washington* naar New-York te vertrekken.

Heden heeft een ontzettende optogt der verschillende gilden plaats gehad om in Copenhagen-fields een adres der arbeidende klassen van Londen aan *Kossuth* ter hand te stellen, die zich tot dit einde derwaarts had begeven. Om de orde onder deze verbazende menschenmassa te handhaven, was de policie overal in sterken getale geposteerd, terwijl nog eene reserve van ruim 600 policie-agenten werd gereed gehouden. Men heeft echter geene belangrijke stoornis der orde te betreuren gehad.

Kossuth heeft, zoo hij zegt om redenen van verzwakte gezondheid, zijnen wensch te kennen gegeven, om van alle verdere volksdemonstratiën in de straten der hoofdstad verschoond te mogen blijven. Hij heeft gezegd niet lang in Amerika te zullen blijven, maar in den volgenden zomer naar Engeland te zullen terugkeeren.

— De te Liverpool aangekomen stoomboot *Asia* heeft tijdingen uit New-York tot den 22sten Oct. aangebragt. Het staatkundige nieuws is van alle belang ontbloot. De dagbladen bevatten een uitgebreid adres van *Kossuth* aan het volk der Ver. Staten, gedagteekend Brussa, den 27sten Maart j.l. Dr. *Kinkel*, de Duitsche vlugteling, stelde pogingen in het werk, om eene geldleening van *f* 2,000,000 doll., ten behoeve van het revolutioneren van Duitschland te openen.

FRANKRIJK.

PARIJS, 2 November.

Heden zijn schier geene andere bladen verschenen dan de

Moniteur, de *Gazette des Tribunaux* en de *République*. Het eerstgenoemde blad bevat in zijn officiëel gedeelte de benoeming van den heer *Daviel*, procureur gen. bij het hof van appel te Rouaan, tot minister van justitie, ter vervanging van den heer *Corbin*, die voor de portefeuille heeft bedankt.

Er is overigens volstrekt geen verandering in den toestand gekomen. Meer en meer wint het gevoelen veld, dat de beide groote staatsmagten den weg van verzoening en bemiddeling zullen inslaan. De organen van het Elysée zijn 't vooral, die dezen uitslag voorspellen.

Van eene gewoonlijk goed onderrigte zijde wordt medegedeeld, dat de heer *Lodewijk Napoleon* heden ochtend de ministers bij zich heeft ontboden, en hun kennis heeft gegeven van den inhoud der boodschap, welke hij in de Wetgevende Vergadering zal indienen. Uit alles wat men te dien aanzien heeft vernomen, schijnt te blijken, dat de toon, waarin dat stuk is gesteld, zeer gematigd is, en dat de Voorzitter te naauwernood van zijne persoonlijke denkbeelden zal gewagen, wat de afschaffing der kieswet van den 31sten Mei 1850 aangaat. Men mag mitsdien aannemen, dat het Bewind zal overgaan tot het voorstellen van wijzigingen in die kieswet. Of die wijzigingen van veel of weinig belang zullen zijn, is geheel onbekend; maar zooveel is zeker, dat de algemeene spanning aanmerkelijk is verminderd, sedert men heeft vernomen, dat de Voorzitter *L. Napoleon* geenszins vast besloten blijft om de kieswet van den 31sten Mei *af te schaffen*. Wordt dit bevestigd, dan zullen de beide hoogste staatsmagten weder ééne lijn trekken, en dan mag men de gegronde hoop koesteren, dat weder maatregelen van algemeen belang zullen worden genomen, welke zoowel door de Wetgevende Vergadering, als door het uitvoerende bewind worden goedgekeurd.

— Men meldt, dat voor eenige maanden, den 10den Julij, te Mans van de 5257 kiezers, welke waren opgeroepen om nieuwe leden van de aldaar bestaande vereeniging van kunsten en fabrijken te kiezen, slechts *drie* waren opgekomen. De belangstelling in deze zaak schijnt niet te vermeerderen, want den 20sten Oct. was van de 5257 kiezers, die tot hetzelfde doel waren opgeroepen, slechts *een* opgekomen. Als dat zoo voortgaat, zal de volgende opkomst wel *niets* te wenschen overlaten.

Van den 3den. De hervatting der zittingen van den Wetgevende Vergadering blijft op morgen, den 4den November, bepaald.

Van eene gewoonlijk goed onderrigtte zijde wordt gemeld, dat de boodschap des Voorzitters reeds morgen zal worden ingediend.

De twee eerste zittingen zullen verder grootendeels worden gebezigd tot de vernieuwing van het hoofdbureau en tot de maandelijksche organisatie der bureaux.

Onder de aangelegenheden, welke mede wel-waarschijnlijk spoedig ter spraak gebragt zullen worden, behoort ook de loterij der gouden staven.

Onder de volksmenigte zijn en blijven nog altijd zoo vele geruchten in omloop, omtrent kwade praktijken, welke in dezen door hooggeplaatste personen zouden zijn gepleegd, dat het welligt wenschelijk is, dat deze zaak in eene openbare zitting der Wetgevende Vergadering tot klaarheid worde gebragt.

BELGIE.

BRUSSEL, 3 November.

In de jongste herkiezingen voor leden van den senaat, hebben de kandidaten van het ministerie de zege behaald.

— Ook uit België zal een adres van gelukwensching aan *Kossuth* worden aangeboden. De deputatie, met het overbrengen belast, bestaat uit de heeren *Gendeben*, de vader; *de Perceval*, vertegenwoordiger; *Leirens*, redacteur van het blad *Broedermin*; *Labarre*, redacteur van de *Nation*; *Dequick*, president der vereeniging van boekdrukkersgezellen, en *de Poorter*, student bij de vrije universiteit.

Van den 4den. Gisteren heeft met veel plegtigheid de uitreiking plaats gehad van de belooningen door de regering toegekend aan die personen wier voortbrengselen op de tentoonstelling te Londen eene bijzondere onderscheiding genoten hebben, alsmede aan die kunstenaars wier voortbrengselen op de tentoonstelling te Brussel hebben uitgemunt.

Dertien fabrikanten en het lid van den jury der tentoonstelling te Londen zijn tot ridder der Leopoldsorde benoemd. Onder de schilders en beeldhouwers, die met gouden medailles zijn vereerd wegens hunne te Brussel tentoongestelde voortbrengselen, vinden wij onder anderen de volgende Nederlanders: *D. Bles*, *C. Kruseman*, *L. Meyer* en *J. van der Ven*; onderscheidene kunstenaars zijn te dezer gelegenheid tot ridders der Leopold-orde benoemd en onder deze vinden wij met genoegen ook de Nederlanders *Verveer* te 's Hage en *van Os* te Parijs.

De uitreiking dezer verschillende belooningen en eerbewijzen was luisterrijk; zij werd door den Koning en zijne kinderen bijgewoond, alsmede door een talrijk en uitgelezen publiek.

— Gisteren te tien uur des avonds is te Bruseel eene groote hoeveelheid sneeuw gevallen, welke heden ochtend nog was blijven liggen.

NEDERLAND.

Tweede Kamer der Staten Generaal.

Aan de Regering is door de commissie van rapporteurs voor het wets-ontwerp betrekkelijk de nieuwe Regterlijke Organisatie, eene nota ingeleverd omtrent de hoofdbedenkingen, welke bij haar tegen dat ontwerp zijn gerezen. Die nota handelt over het niet voldoen aan het vijfde van de additionele artikelen der grondwet; — over het stelsel der provinciale geregtshoven; — over het appèl in strafzaken; — over de vaste ambtenaren van het openbaar ministerie bij de kantongeregten, en over het referendariaat bij de onderscheidene regterlijke collegiën. Men verneemt, dat de beschouwingen omtrent de onderscheidene onderwerpen overeenstemmen met die, welke de vorige commissie van rapporteurs aan de Regering had te kennen gegeven. Intusschen is de eerste commissie niet op dezelfde wijze zamengesteld geweest als de laatste. De eerste bestond uit de heeren *Dullert*, *de Man*, *Metman*, *Jongstra* en *van Hall*; terwijl de laatste is zamengesteld uit de heeren *van Goltstein*, *Metman*, *Dullert*, *van Hall* en *Godefroi*; zijnde ook nu weder de heer *Metman* benoemd tot algemeen rapporteur.

's GRAVENHAGE, 4 November.

Bij Kon. besluit van den 1sten dezer, is, ter vervanging van den heer mr. *A. R. de Wendt*, overleden, benoemd tot voorzitter van de Algemeene Rekenkamer, jhr. *M. B. H. W. Gevers van Kethel en Spaland.*

— Men verneemt, dat, bij de geslotene overeenkomst tusschen de Fransche en Nederlandsche gouvernementen, over het postwezen, de porten en frankeergelden aanmerkelijk zijn verminderd, zoowel voor de brieven bestemd naar de beide rijken, als naar hunne Overzeesche bezittingen, terwijl inzonderheid het porto voor de brieven naar Oost-Indië, over Marseille, aanmerkelijk is verlaagd.

Van den 5den. De Tweede Kamer der Staten Generaal zal heden, Woensdag namiddag vergaderen tot behandeling van het voorstel van den heer *van Eck*, nopens de voortdurende opname in het bijblad der *Staats-Courant* van de officiële stukken van de Kamers en van de Regering, die tot de werkzaamheden der Staten Generaal betrekking hebben.

AMSTERDAM, 4 November.

Betrekkelijk de Rijn-waterleiding leest men in de Engelsche papieren van den 21sten Oct. een berigt aan de deelhebbers in dezelve, dat de statuten der koninklijke maatschappij thans ter teekening aan Z. M. zijn toegezonden en in weinige dagen terug verwacht worden, zoodat alzoo spoedig een aanvang met de werkzaamheden dezer belangrijke onderneming zal gemaakt worden.

— Zondag avond is op de Prinsengracht bij de Vijzelgracht een jong manspersoon in het water gevallen en verdronken. Dit ongeluk wordt toegeschreven aan de lichte maan — volgens den almanak, als wanneer, hoe duister het ook zij, geene lantaarnen worden ontstoken.

Van den 5den. Dezer dagen is door bijna alle voorname handelaren alhier een adres aan den Koning gerigt, waarvan ons de juiste vorm niet is medegedeeld, doch hetwelk strekt om bij Z. M. aan te dringen op het spoedig tot stand brengen der nopens de aansluiting van den Rijnspoorweg met Pruissen aangegane schikking.

Naar het schijnt, was daaromtrent eenige aarzeling ontstaan bij de raadslieden der kroon. De handel is met reden hiervoor beducht. Hij kent de nadeelen voor Nederland ontsproten uit het *jusqu'à la mer*, waarmede men destijds waande, Pruissen te kunnen dwingen, en herinnert zich, hoe in 1847 de aansluiting reeds zou zijn tot stand gekomen, wanneer onze regering zich daarbij cordaat had gedragen.

Nu is het oogenblik weder gunstig, terwijl het traktaat tusschen Pruissen en België is geëindigd en beide rijken zich moeijelijk kunnen verstaan over het sluiten van een nieuw verdrag. Onvergeeflijk zoude het zijn, van deze gelegenheid geen gebruik te maken, om Pruissen voor Nederland te winnen.

UTRECHT, 3 November.

Aanstaanden Donderdag den 6den November, des morgens te 11 uur, zal bij het hoog militair geregtshof alhier de uitspraak plaats hebben in zake van *C. L. Steilaars.*

ASSEN, 4 November.

De landbouwer *H. Meijers*, te Hooghalen, gemeente Beilen, wiens huis met andere onlangs is afgebrand, verzoekt ons mede te deelen, dat wij verkeerd onderrigt waren, toen wij in no. 76 vermeldden, dat een eigenaar van een der verbrande huizen, waarmede *hij* zou bedoeld zijn, na den brand uit den grond eene, daarin door hem verborgene, som van *f* 8000 had opgedolven. Er is niet *f* 8000, maar slechts eene som van *f* 700 opgegraven, die *Meijers* volstrekt niet wist, dat in den grond verborgen was. Deze *f* 700 hadden zijne, bij hem inwonende, beide zusters, buiten weten van *Meijers*, van hunne overledene moeder ontvangen, en, ten einde dezelve wel te bewaren, in den grond begraven. De verbeelding dergenen, die bij de opgraving tegenwoordig waren, en zeker niet minder het steeds vergrootende gerucht, hebben deze som van *f* 700 tot *f* 8000 doen aangroeijen.

— Volgens berigt uit *de Wijk*, van den 2den November, is de longziekte in die gemeente weder uitgebroken bij den landbouwer *W. J. Middendorp*; van de 3 runderen, welke deze landbouwer bezit, is een rund aan deze verderfelijke ziekte lijdende. (*Dr. Ct.*)

— Bij Zijner Majesteits besluit van den 31sten October l.l. is benoemd tot griffier bij het kantongeregt te Meppel, mr. *J. van Baalen*, advokaat te Assen.

GRONINGEN, 6 November.

Ingevolge de bepaalde voorschriften, werd eergisteren de gewone vergadering van de Staten dezer provincie door den voorzitter in naam des Konings geopend.

Zijn 38 leden tegenwoordig.

De heeren DIEPHUIS en BECKERING konden wegens ongesteldheid, de heer BLAUPOT TEN CATE wegens zijne betrekking als lid van de Tweede Kamer der Staten Generaal niet tegenwoordig zijn. Deze mededeelingen worden voor notificatie aangenomen.

Overeenkomstig het reglement van orde, ging de voorzitter over tot de trekking der afdeelingen, waarna voorlezing wordt gedaan van de volgende stukken:

1) Missive van Z. Exc. den minister van binnenlandsche zaken, d.d. 27sten Sept. l.l., aan de Staten dezer provincie, waarbij, volgens art. 106 der provinciale wet, toezending geschiedt van de begrooting der kosten van het provinciaal bestuur over 1852, voor zooverre deze goedgekeurd en op de rijksbegrooting gebragt is; in welke de jaarwedden der Ged. Staten wederom op *f* 1500 zijn teruggebragt. — Voor notificatie aangenomen.

2) Resolutie van Ged. Staten, d.d. 23sten Oct. l.l., houdende verzoek aan den Staatsraad, Commissaris des Konings in deze provincie, om in deze vergadering aan de orde te stellen de, ingevolge besluit der Staten van den 22sten Julij, bepaalde benoeming van eene commissie van landbouw in deze provincie. — De voorzitter stelt voor deze verkiezing in de volgende zitting aan de orde te stellen. — Aangenomen.

3) Voordragt van Ged. Staten, d.d. 23sten Oct., geleidende een concept-reglement op het zamenstellen en ijken der botervaten, mitsgaders op het wegen en vervoeren van de met boter gevulde vaten in de provincie Groningen. — Verzending naar de afdeelingen.

4) Voordragt, gelijk boven, geleidende een concept-reglement voor de haven in de stadsgracht buiten de Steentilpoort te Groningen.

De heer MESDAG wenscht de Ged. Staten te hebben uitgenoodigd, om, vóór de behandeling van dit ontwerp-reglement, aan de vergadering de noodige inlichtingen te geven tot opsporing der daadzaken, die er toe hebben bijgedragen om een werk tot stand te brengen, dat niet aan de vereischten voldoet en over welks uitvoering maar ééne stem heerscht; hij wenscht, dat door die inlichtingen de vergadering in staat worde gesteld, die voorstellen te doen, welke zij in het belang van handel en scheepvaart in dezen noodig zal oordeelen. — Deze interpellatie zal in de volgende zitting worden aan de orde gesteld; overigens verzending van de voordragt naar de afdeelingen.

5) Voordragt, gelijk boven, d.d. 31sten Oct., houdende een gewijzigd concept-reglement op de waterbemalingen onder het Termunterzijlvest, met bijlagen. — Verzending naar de afdeelingen.

6) Voordragt, gelijk boven, geleidende een afdruk van de op den 6den Sept. j.l., voor dat collegie vastgestelde instructie, met bijvoeging van de wijzigingen en aanvullingen in de voordragt omschreven, en bijlagen. — Verzending naar de afdeelingen.

7) Verslag van Ged. Staten, d.d. 16den Oct., en bijlagen nopens de verzochte graving van de rivier de Pekela, van af die gemeente tot aan de Bult. — Ged. Staten doen opmerken, dat de uitdieping van deze rivier in het belang is zoowel van den landbouw als van de scheepvaart dezer provincie; dat het alzoo buiten twijfel eene hoogst nuttige en wenschelijke zaak is, die reeds lang de aandacht van Ged. Staten heeft bezig gehouden. Uit overweging van dit belang voor een groot deel dezer provincie, was dan ook reeds in 1847 eene commissie benoemd, om de middelen van verbetering in dezen te beramen en was aan den hoofdingenieur opgedragen een onderzoek in dezen in te stellen en mededeeling te doen van de kosten, die aan de verbetering moesten worden besteed, waaraan was voldaan. Echter bestond er een groot bezwaar over de vraag, wie de kosten daarvan zou dragen. Vele stukken waren daarover gewisseld, zoo van het gemeentebestuur van Oude Pekela als van dat van de stad Groningen en anderen, die bij dit verslag worden overgelegd. Ged. Staten zeggen verder, dat de kosten der opgraving boven vermeld zijn geraamd op eene som van *f* 11600, en dat het gemeentebestuur van Oude Pekela een gedeelte daarvan, voor zoover het uit te graven gedeelte onder die gemeente ligt, wilde op zich nemen, zoodat nog eene som van pl. m. *f* 10.000 moest worden gevonden. Gedeputeerde Staten stellen alzoo voor aan de Staten, hoezeer de provincie regtens tot niets is verpligt, echter wegens het belang, dat zij bij de vermeerdering der scheepvaart en den welvaart van die streek der provincie in dezen heeft en de ontlasting die zulks voor den landbouw zal aanbrengen, om zich te vereenigen met het voorstel der commissie bovengenoemd en alzoo te besluiten in bedoelde kosten voor $\frac{1}{4}$ gedeelte bij te dragen, onder voorwaarde nogtans, dat dit de som van *f* 4000 niet te boven ga en dat de overige $\frac{3}{4}$ gedeelten door de stad (als eigenares der verlaten) en de Oude Pekela worden bijgedragen, alsmede om bij goedkeuring van dit voorstel, Ged. Staten te magtigen met het gemeentebestuur van Oude Pekela en de stad onderhandelingen in dezen aan te komen en bij slaging hierin op de begrooting over 1853 eene som van *f* 4000 in uitgaaf te brengen, — Commissoriaal gemaakt en gesteld in handen van de heeren: R. DE SITTER, DE HAAN, BROUWER, QUINTUS en M. VAN DER TUUK.

8) Voordragt van Ged. Staten, d.d. 31 Oct., nopens eene door de provincie onder voorwaarde te verleenen bijdrage van *f* 8000 aan de gemeenten Winschoten en Beerta tot afdoening der schulden van ruim *f* 25000, rakende den grindweg van Winschoten naar de Hannoversche grenzen, met daartoe betrekkelijke stukken. — Ged. Staten vereenigen zich met eene missive van den Min. van binnenlandsche zaken, d.d. 24 Oct., daarbij voorstellende, om terug te komen op een door de Staten genomen besluit van den 17den Julij l.l. en op de begrooting over 1853 eene som uit te trekken van *f* 8000 als bijdrage aan genoemde gemeenten, als wanneer ook door het rijk een dergelijk subsidie zal worden verleend, onder voorwaarde echter, dat die gemeenten de middelen beramen om de overige schulden te dekken en genoemden weg voortaan onderhouden buiten bezwaar van het rijk en de provincie. — Commissoriaal gemaakt en in handen gesteld van de heeren: LOHMAN, DIJKHUIS, HOMAN, KONING en BORST.

9) Voordragt, gelijk boven, nopens de beschouwingen omtrent de herziening der provinciale reglementen op de waterschappen, vervat in de missive van Z.Exc. den Minister van binnenlandsche zaken, d.d. 6 Oct., met bijlagen. — Ged. Staten hadden zich gekweten van den last hun door de Staten bij resolutie van den 31sten Julij l.l. opgedragen, en den Minister te kennen gegeven, dat de Staten bleven bij hunne meening, betreffende het maken van reglementen op de waterschappen. Bij boven genoemde missive heeft daarop de Minister op nieuw de meening der Staten bestreden en volgehouden, dat de herziening der reglementen, als zijnde nuttig voor de wettelijke regeling van het bestuur van den waterstaat, aan deze dient vooraf te gaan. Ged. Staten hebben gemeend deze beschouwingen van den Minister aan de overweging der Staten te moeten onderwerpen en besloten, het aan de Vergadering der Staten over te laten, om daaromtrent te besluiten, zoo als zij dit voor het bestuur der waterschappen het meest doelmatig zullen achten. — Commissoriaal, in handen van de heeren: MODDERMAN, LAND, SMID, WELT en W. DE SITTER.

10) Voordragt, gelijk boven, dd. 23 Oct, rakende het brengen van verandering in de begrooting van enkel provinciale huishoudelijke inkomsten en uitgaven, voor de dienst van 1852, ten gevolge van eene nota van bedenkingen op die begrooting gevallen. — Bij eene missive van den Minister van binnenlandsche zaken was die nota aan Gedeputeerde Staten toegezonden met afschrift tevens van een koninklijk besluit van den 31sten Aug. l.l., daarbij de beslissing over de begrooting verdagende. Ged. Staten hebben die bedenkingen overwogen en hunne bezwaren daartegen ingebragt, met opgave tevens der redenen, waarom de aangevallene posten op de begrooting zoo zijn vervat, als ze daarop voorkomen. Uit het antwoord daarop van den Minister is hun gebleken, dat van de zes vroeger gemaakte aanmerkingen twee zijn vervallen. Zij stellen alzoo aan de Staten voor de posten in dien geest te veranderen, niet zoozeer uit overtuiging, als wel om stremming in de dienst te voorkomen, daarbij tevens nog voegende, dat het uit genoemde missive van Z. Exc. den Minister blijkt, dat er geene vermenging van dienstjaren meer mag plaats hebben. — Ter griffie, om te behandelen op Maandag aanstaande.

11) Adres van A. G. LEVER en anderen, notabelen en leden der Hervormde kerk te Wildervank, houdende bezwaren tegen de administratie van het zoogenaamde pastoorsgeld, zooals die door de directie van het Veendammer verlaat wordt gevoerd. — Adressanten zeggen, dat sedert onheugelijke jaren voor het tractement van hunnen predikant 5 stuiver per 100 ton of dagwerk turf bij dat verlaat is betaald. Dit geld, tot welks ontvangst zij reeds van af den 17den Febr. 1772 geregtigd zijn, is hun tot 1842 onverhinderd uitgekeerd; na dat tijdstip evenwel heeft bovengenoemde directie dit ingehouden. Rekestranten wenden zich daarom tot de Staten, om, ingevolge art. 132 der Grondwet, tusschen beiden te komen. Uit art. 168 der Grondwet en nog meer uit bovenstaande notificatie blijkt, dat door de bestuurders van het Veendammer verlaat inbreuk is gemaakt op het regt in dezen. De sedert 1842 geledene schade bedraagt reeds eene som van *f* 25000; rekestranten verklaren, hunnen predikant niet langer te kunnen betalen, als zij niet in hun regt worden gehandhaafd. Daartoe wenden zij zich tot de Staten en zullen, zoo hun dit niet gelukt, van den Koning regt vragen; want hoe overtuigd ook van hun goed regt, willen zij ongaarne beginnen te procederen, opdat niet alsdan, bij de regtbank, door het instellen van exceptiës, allerlei incidentele kwestiës, enz. hunne zaak op de lange baan worde geschoven. Zij verzoeken diensvolgens van de Staten, ingevolge artt. 92—95 der provinciale wet, de middelen te beramen, dat regt en geregtigheid worde gehandhaafd, dat hunne regtmatige grieven ophouden, dat de 5 stuivers boven vermeld, voortdurend worden uitbetaald, dat de betaling van deze worde verplaatst van het Veendammer naar het Wildervanker verlaat en dat hun eene restitutie van de geledene schade ad *f* 25,000 worde verleend. — Ter behandeling gerenvoijeerd aan heeren Ged Staten.

Geene verdere punten ter behandeling zijnde, verzoekt de voorzitter de afdeelingen te constitueren en wordt de zitting opgeheven tot Woensdag des middags te 12½ uur.

In de zitting van gisteren waren 37 leden tegenwoordig.

Na voorlezing en goedkeuring van de notulen van het verhandelde in de vorige zitting, deelde de voorzitter mede, dat, ingevolge art. 86 der provinciale wet, de presentielijst van het collegie van Ged. Staten, ter inzage op de griffie was nedergelegd.

Voorts bragt de voorzitter in kennis dat de 3 afdeelingen zich geconstitueerd hadden als volgt: Tot voorzitters zijn benoemd, in de eerste afdeeling de heer HOMAN, in de 2de de heer MODDERMAN, in de 3de de heer VAN ITTERSUM; tot ondervoorzitters de heeren W. DE SITTER, DE HAAN en LOHMAN; tot rapporteurs over het concept-reglement op het ijken der botervaten, de heeren: DAMSTÉ, M. V. D. TUUK en SCHILTHUIS; over dat voor de haven buiten de Steentilpoort, de heeren: QUINTUS, TIGCHELAAR en MESDAG, over de nota van wijzigingen op de waterbemaling onder het Termunterzijlvest, de heeren: ROEMELINGH, WAALKENS en MULDER, en over de nota van wijzigingen van den Minister op de begrooting, de heeren: W. DE SITTER, MODDERMAN en LOHMAN.

Thans was aan de orde te stellen de benoeming van leden voor de commissie van landbouw. Inmiddels is een verzoekschrift ingekomen van eenige leden der vergadering, waarbij wordt voorgesteld, die benoeming uit te stellen en den voorzitter te verzoeken Maandag op te geven, wanneer die aan de orde zal worden gesteld.

De heer DE HAAN, een der onderteekenaren, zegt tot toelichting, dat men tot dat voorstel gekomen was, omdat onderscheidene leden zich niet genoegzaam voorbereid achtten tot de benoeming, en het te bejammeren zou zijn dat men in eene zaak, die van zoo groot gewigt is voor onze provincie onberaden zoude te werk gaan.

De voorzitter zegt, dat het verzoek door 15 leden is geteekend en dat hij dus mag vooronderstellen, dat dit de algemeene wensch bevat van de vergadering; — hij stelt alzoo voor terug te komen op het besluit van gisteren en de benoeming aan de orde te stellen op Dingsdag aanstaande. — Aangenomen.

Thans is aan de orde de interpellatie van den heer MESDAG. — Deze zegt, dat hem, volgens het gisteren genomen besluit, is toegestaan Ged. Staten te vragen naar de oorzaken, waarom de nieuwe havenwerken buiten de Steentilpoort zooveel te wenschen overlaten. Spr. oppert hierbij de 5 volgende vragen:

1) waarom de funderingen niet zooveel lager zijn genomen, dat ook schepen met meerderen diepgang de haven kunnen binnenkomen; — het eerste schip toch van KRAMER, met 38 last koolzaad beladen, dat deze had willen passeren, was zoowel op de eerste als tweede fundering vastgeraakt. 2) Waarom de vaste brug zoo laag is gemaakt, dat sommige schepen met kleine lading en grooten bovenlast de haven niet kunnen binnenkomen, of althans niet, als ze gelost hebben, er weer uit kunnen. 3) Waarom ook niet in plaats van de vaste brug, eene klapbrug is gelegd. 4) Welke de reden is, dat de klapbrug in den vasten weg zoo laag is gelegd, en 5) of Ged. Staten reeds op middelen bedacht zijn, om deze gebreken, zoo mogelijk, te herstellen. Z.ed. zegt, deze vragen te hebben gedaan, alleen in de hoop en met het oog op de bevordering van de belangen van dit gewest, weshalve hij zich dan ook voorbehoudt, daarover zoodanig voorstel doen, als hij geraden zal oordeelen.

De heer DE HAAN zegt, dat hem door het collegie van Ged. Staten is opgedragen de gedane interpellatie te beantwoorden. Reeds dadelijk heeft hij zich de vraag voorgesteld hoever de verantwoordelijkheid van Ged. Staten moet geacht worden zich in dezen uit te strekken. Men kan bij dat collegie de wetenschap eener grondige beoordeeling der bestekken niet vooronderstellen, noch vorderen; veel moet daarvan worden overgelaten aan den hoofd-ingenieur; bovendien bestond er vroeger een hooger toezigt, waaraan ook Ged. Staten waren onderworpen, daar de minister van binnenlandsche zaken de bestekken had nagezien en goedgekeurd, 't geen eerst bij de provinciale wet is afgeschaft.

Spr. zegt dit niet te hebben willen doen opmerken om de Ged. Staten te ontheffen van het geven van gevraagde inlichtingen, noch om eene ingewikkelde beschuldiging van ongepastheid der interpellatie op te werpen, maar alleen om te doen uitkomen, dat Ged. Staten, in het algemeen en bijzonder in dit geval, niet kunnen worden verantwoordelijk gesteld voor gebreken aan werken, welke na de voltooijing daarin blijven bestaan, voor zooverre zij zich geene afwijking van de bestekken hebben veroorloofd. En dit hebben zij niet gedaan, dan alleen wat de opreden naar de vaste brug betreft, op een

daartoe gedaan adres van voerlieden, voor welke verandering zij dan ook gaarne de verantwoording op zich nemen. Spr. beantwoordt hierop de gedane vragen en zegt hierin onbewimpeld te zullen te werk gaan.

Wat de 1ste betreft, zoo is, blijkens bestek, de diepte bepaald op 1 el 80 d. beneden peil en staat gelijk met die van de slagbalk der sluis te Delfzijl; deze moet voldoende geacht worden, daar het niet valt te denken, dat hier andere of althans grootere schepen zullen lossen, dan die daar moeten passeren. Ook meent spr. dat de bezwaren over de moeijelijkheid van binnenkomen, door de schippers ligtelijk kunnen zijn overdreven, gelijk ook blijkt, wat het schip van KRAMER betreft, waarover spr. meent dat rapport is uitgebragt door den ingenieur van den waterstaat. 2) Ontkent spr. het bezwaar niet, dat er aangaande dit punt bestaat; men heeft zich voor de afmeting dezer brug verkeerd geregeld naar de brug over het Damsterdiep; terwijl als ten overvloede nog aan de nieuwe brug eene meerdere hoogte is gegeven van 17 duimen. Ook merkt spr. nog op, dat in eene vroegere vergadering der Staten de meening was geuit, dat die brug minder hoog behoefde te wezen dan de brug over het Damsterdiep, welk gevoelen toen door geen lid is weersproken. Aangaande het 3de punt zegt spr., dat het in de eerste plaats de zienswijze van de regering der stad Groningen was geweest, om althans geen tweede klapbrug maar eene vaste brug te leggen, en daar deze in ½ der kosten deelde, was het de pligt van Ged. Staten, aan dien wensch iets toe te geven, als daartegen geene zwarigheden bestonden, gelijk hier, te meer ook, daar bij twee klapbruggen het ophalen tot vele moeijelijkheden voor voerlieden kon aanleiding geven. 4) Is het niet tegen te spreken, dat de klapbrug iets hooger had kunnen en behooren gelegd te worden, hoewel door den stand der huizen buiten de Steentilpoort, eene aanmerkelijke verhooging niet werd gedoogd. 5) Door eene commissie uit het collegie van Ged. Staten is de lokaliteit naauwkeurig onderzocht en is den hoofdingenieur aangeschreven eene opgave in te zenden van de kosten van verhooging van de vaste brug van 26 duimen. Ook de kosten van verhooging van de klapbrug waren betrekkelijk gering; daar deze echter minder dringend werd gevorderd, was daaromtrent geene opgave gevraagd.

De heer MESDAG herinnert zich niet, Ged. Staten hetzij regtstreeks, hetzij zijdelings in dezen te hebben beschuldigd, het is althans zijne bedoeling niet geweest; hij is er van overtuigd, dat bij Gedeputeerde Staten geene kennis kan worden vooronderstel d, die zij niet bezitten, en dat de schuld in dezen alleen ligt aan den ambtenaar van den waterstaat. Overigens weet spr. niet anders, of de aangevoerde daadzaken zijn hem ter goeder trouw opgegeven. — Uit het antwoord van den vorigen spr. was hem dan ook gebleken, dat zijne bedenkingen niet geheel ongegrond zijn; hij stelt daarom, alleen met het oog op het belang der zaak, voor, dat de Staten zullen besluiten Ged. Staten uit te noodigen, om aan den hoofd-ingenieur van den waterstaat hun leedwezen te kennen te geven, dat onder zijn beheer een werk is tot stand gebragt, 't welk zooveel te wenschen overlaat.

De voorzitter deelt hierop mede dat bij hem is ingekomen een stuk van de heeren TRIP en anderen, leden dezer vergadering, die daarin te kennen geven, dat sedert geruimen tijd de behoefte was gevoeld, dat aan alle leden een exemplaar werd gegeven van het Provinciaal Blad, ten einde hen bekend te maken met de provinciale reglementen en verordeningen en alle die stukken, die door Ged. Staten in dat blad worden opgenomen. Zij stellen dus voor, dat de Staten het besluit nemen om aan Ged. Staten op te dragen, ieder lid een exemplaar van genoemd blad te verstrekken. — Commissoriaal, in handen van de heeren MODDERMAN, TRIP en W. DE SITTER.

De zitting wordt hierop gesloten tot Maandag, des voormiddags te 11 uur.

— Het plan, om aan het Instituut voor doofstommen ter dezer stede de kweekelingen in sommige ambachten aan het Instituut zelf te laten onderwijzen, ten einde hen grondiger de beginselen van hun ambacht te doen aanleeren, dan zulks bij de bazen buiten het gesticht kan geschieden, vindt algemeen bijval. Wij vernemen met genoegen, dat de Hoofddirectie van vele zijden de goedkeuring ondervindt op dezen voor de opleiding der kweekelingen zoo belangrijken maatregel, waardoor zij, na het verlaten van het Instituut, des te beter hunnen kost zullen kunnen verdienen, en dat zelfs de Hoofddirectie van N. N., die het verslag, in dit jaar gedaan, met belangstelling gelezen had, ter zake van de daarin vermelde daarstelling van eene inrigting voor onderwijs in ambachten en de gymnastiek, eene gift heeft ontvangen van f 500—00. — Wij maken van deze milde gift melding, om te toonen, hoezeer de pogingen van Hoofddirecteuren, om hun gesticht meer en meer weldadig voor de kweekelingen te maken, op prijs worden gesteld, en tevens als een navolgenswaardig voorbeeld voor anderen, die het Instituut in de belangrijke meerdere uitgaven, die dat plan zullen vorderen, wenschen te gemoet te komen.

— Men verneemt, dat het geraamte van een hert, onlangs bij *Schildwolde* opgedolven, (zie onze Courant no. 85), door den heer J. J. HUISMAN, op verzoek van den directeur van het Academisch Museum alhier, met de meeste welwillendheid aan hetzelve is ten geschenke gegeven. Genoemde eigenaar van het voorwerp heeft aan den directeur, met navolgenswaardige naauwkeurigheid, opgave gedaan van de ligging en aard des bodems, waarin het gevonden werd.

— Gisteren is, bij arrest van het provinciaal geregtshof, de vrouw JANTJE GEERTS WESSELS, oud 42 jaren, van beroep arbeidster, vrouw van HARM PIETERS WUBBENS, geboren en wonende te Bonda, in het Koningrijk Hannover, ter zake zij, — na reeds vroeger wegens frauduleusen invoer van accijnsgoederen te zijn veroordeeld geweest, — in den vroegen morgen van den 15den Augustus laatstleden, nabij de Nieuwe Schans, langs de heerbaan, van de zijde van het Hannoversch- in Nederlandsch grondgebied heeft ingevoerd, eene hoeveelheid van drie ponden melissuiker (gewaardeerd op f 1—50), zonder daarvan aan de eerste wacht of aan het eerste kantoor de vereische aangifte te hebben gedaan, veroordeeld tot tentoonstelling op een schavot gedurende een vierde uurs en gevangenzetting voor den tijd van een jaar.

— Het *Provinciaal Blad van Groningen*, no. 140, bevat een besluit van den Staatsraad, Commissaris des Konings d.d. ... dezer, van den navolgenden inhoud:

Gehoord het gedaan verzoek van den heer H. DIJKEMA;

Overwegende het belang, dat dit gewest heeft in de volledige zamenstelling van het werk: „Geschiedenis der landhuishouding en beschaving in de provincie Groningen, van de vroegste sporen der geschiedenis tot op onze dagen," hetwelk door genoemden heer DIJKEMA zal worden uitgegeven,

Heeft goedgevonden:

Burgemeester en wethouders der gemeenten in deze provincie te verzoeken, aan de aanvragen, hun door den heer DIJKEMA zullende worden gedaan tot het verstrekken van opgaven tot gemeld einde, met eenige naauwkeurigheid te beantwoorden.

— In den nacht van Vrijdag op Zaturdag l.l. is den landbouwer HENDRIK TOR, te *Kiel*, gemeente *Hoogezand*, eene aanzienlijke hoeveelheid aardappelen uit een' kuil achter zijne woning ontvreemd. — De justitie, hiervan eerst Zondagavond zijnde onderrigt, zoo is in den morgen van den 3den dezer in de buurt van den bestolene huiszoeking gedaan, ten gevolge waarvan het hoofd van het verdachte huisgezin en zijn schoonbroeder zijn gearresteerd.

— Over het algemeen wordt weder vermeerdering van misdrijven tegen de eigendommen te lande opgemerkt, en het spoedig in dienst treden der hulp-marechaussée zeer gewenscht.

— De afdeeling *Leens* van het Nederlandsch Bijbelgenootschap hield op Zondag den 2den November hare derde jaarlijksche openlijke zamenkomst. Des namiddags te half drie hield dr. J. BOELES, JR., pred. te Hornhuizen, in de kerk te *Leens* voor eene talrijke schare toehoorders eene indrukwekkende rede, naar aanleiding van 2 Cor. 3: 17b, sprekende over *de bijbelverspreiding als een middel tot bevordering van vrijheid, ook in onze dagen.* Verblijdend was het verslag, dat bij deze gelegenheid gegeven werd, zoo aangaande den staat en de werkzaamheden des genootschaps in het afgeloopen jaar, als van den toenemenden bloei en de vruchten dezer afdeeling. Na den afloop der godsdienstoefening bleven de leden en begunstigers nog geruimen tijd bijeen, die gewigtige zaken, zoo van algemeenen als van huishoudelijken aard vriendschappelijk beprekende.

— Door het bedanken van den heer P. S. NIJHOFF, als lid van den gemeenteraad te *Termunten*, had aldaar den ... dezer eene nieuwe stemming plaats, waarbij niemand de volstrekte meerderheid verkreeg. Er zal den 17den dezer eene herstemming plaats hebben tusschen de heeren D. A. BOSSCHER en R. E. WILDEMAN. Van de 186 kiezers hadden 72 hunne stembriefjes ingeleverd.

De *Amsterdamsche Courant* bevat het volgende artikel:

„Wij vestigen de aandacht der burgerij op het *volksonderwijs* in de *wis-*, *natuur-*, *schei-*, en *werktuigkunde*, toegepast op de handwerken, fabrijken enz., dat door de zorg onzer beide departementen der maatschappij: *Tot Nut van 't Algemeen*, zal gegeven worden door den lector, den heer R. VAN DE WEERD, aan alle *meesters*, *meesterknechten* en *gezellen van ambachten*, *handwerken*, *fabrijken* en *trafijken*.

„Die aan dat volksonderwijs willen deel nemen, moeten den ouderdom van 16 jaren bereikt hebben.

„Als de Nederlander in kunst en handwerk hier en daar achter staat, is het ook, omdat hij in zijne leerjaren de beoefening van bovengenoemde wetenschappen verzuimde, of daartoe geene gelegenheid had. Nu wordt onzen industriëlen en handwerkenden dat onderwijs aangeboden. Dat zij het gretig aannemen en het hier, en overal in Nederland, spoedig zij als in België, waar de nijverheid op hoogen trap staat, maar waar men hetgeen daartoe kan opleiden ook niet ongebruikt laat. Immers de industrieschool te Gend telt *zeshonderd* kweekelingen, en toen er onlangs examen werd gehouden, was de geheele industriële en arbeidende bevolking dier stad daarbij tegenwoordig. Amsterdam volge dit voorbeeld!" — En Groningen niet minder, — voegen wij er van ganscher harte bij!

BRORSEN, sterrekundige te Senftenberg (in Bohemen), heeft den 22sten October l.l. eene nieuwe komeet ontdekt. Zij bevindt zich thans tusschen de constellatiën van den *Beer* en den *Hond*. Een sterk oog kan haar zonder kijker opmerken. Met behulp van een' teleskoop, onderscheidt men een schitterend ligchaam, ter grootte eener ster van de zesde orde, met twee staarten.

Kerknieuws.

HOOGEVEEN, 2 November. Heden was het voor onzen jongsten leeraar ds. *H. R. de Holl* en ook voor onze gemeente een ware feestdag, daar z.w.eerw. dezen dag het voorregt mogt genieten, zijne 25jarige evangeliebediening (waaronder de laatste zeven jaren in deze gemeente) te vieren. Z.w.eerw. heeft bij die gelegenheid in de voormiddaggodsdienstoefening, welke door eene talrijke schare werd bijgewoond, tot tekst gekozen Joh. 3 vs. 30: „Hij moet wassen, maar ik minder worden." Zijnde aan z.w.eerw., na het eindigen der godsdienstoefening, bij eene gepaste toespraak van zijnen ambtsbroeder ds. *Jonquière*, in bijzijn van de overige leden des kerkeraads, namens de gemeente, tot een blijvend aandenken dezer heugelijke gebeurtenis, een geschenk in zilver aangeboden.

ROLDE, 2 November. Heden vierde onze geachte predikant, de weleerw. z. gel. heer *Borgesius*, zijn vijfentwintigjarige predikdienst. Eene groote schare, ook uit de omstreken zamengevloeid, woonde heden morgen de plegtigheid bij.

(*Ingezonden.*)

Bij een ingezonden stuk, geplaatst in de *Gron. Courant* van den 3den Nov. j.l., heeft men op art. 21 van het reglement op de administratie der kerkel. fondsen in deze provincie van den 2den Julij 1820 opmerkzaam gemaakt, volgens hetwelk kerkvoogden jaarlijks vóór den 1sten November eene lijst moeten opmaken van al de stembevoegde leden der gemeente en dezelve ter visie der belanghebbenden leggen ten einde allen in staat te stellen, daarop hunne aanmerkingen mede te deelen; en men heeft gevraagd: of aan deze bepaling wel wordt voldaan? en zoo ja — of het dan niet pligtmatig was, dat kerkvoogden van de gemeente dezer stad bekend maakten, waar die voegzame plaats is, waar gedachte lijst ter inzage ligt?

De inzender, die zich E. C. teekent, schijnt niet te weten, dat sedert de invoering van het reglement door de kerkvoogden der Ned. Herv. Gemeente van Groningen jaarlijks, nadat die lijst vóór den 1sten Nov. was opgemaakt, in de maand November aankondiging op het kerkbriefje is gedaan, dat gedachte lijst op eenen daarbij bepaalden tijd in de consistoriekamer van Martinikerk ter inzage zou liggen. Was het adres van E. C. ons bekend, wij zouden hem ter zijner overtuiging eenige kerkbriefjes, op welke die bekendmaking voorkomt, franko hebben toegezonden.

Daar nu aan de bepaling van art. 21 van het reglement in deze gemeente wordt voldaan, zoo vraagt men: of de inzender van het bedoelde stuk niet daardoor zijne onkunde heeft aan den dag gelegd omtrent eene zaak, die hem bekend had kunnen zijn, indien hij eenig onderzoek had gedaan? — en zoo ja, of het dan niet pligtmatig was geweest, dat hij dit onderzoek had ingesteld, alvorens door zijne vraag in een publiek dagblad zijdelings eene onverdiende beschuldiging van verzuim op de kerkvoogden te werpen?

K. S.

Correspondentie.

N. N. vraagt, waarom niet de brieven bestemd voor Amsterdam, Rotterdam, enz., na schorsing van de dienst over de Lemmer, van hier des avonds per Kamper diligence en stoomboot worden bevorderd.

O. wenscht, dat bij eene spoedige regeling der mestkwestie het uur nog worde vervroegd, waarop de privés moeten geledigd zijn; dat zulk een bepaling ook worde genomen ten aanzien der private menners, die thans den ganschen dag langs de straten rijden, en dat de meststoffen niet binnen de stad worden opgehoopt.

ZEETIJDINGEN.

Binnengekomen te Amsterdam den 4 November, kapit. *Spijkman* Juliana Louisa, van Petersburg; *Schuring* Hillechiena, van Bergen. — Te Texel den 1 Nov., *Wykmeyer* Anna, van Frederikstad; *Kraan* Helena, van Laurvich; den 3den *Kwint* Johanna Gesina, van Newcastle. — In het Vlie den 20 Oct., *Zeijlinga* Agatha, van Petersb.; den 31sten *Lov'us* Onderneming, van Drammen. — Te Helvoet den 1 Nov., *Vos* Katharina Knelsiena, van Grangemouth; den 2den *Plukker* Antje, van Londen; *de Haan* Siewerdina, van Liverpool; den 3den *Oldenburger* Astrae en *Pybus* Voorwaarts, beide van Villanova; *de Boer* Vriendschap, van Nantes. — Vlissingen den 2 Nov., *Schuring* Annegina, van Bordeaux. — Te Suriname den 7 Sept., *de Groot* Jacoba, van Amsterdam. — Te Pijmouth den 31 Oct., *Hazewinkel* Albertina, van Petersburg; *Boon* Annegiena, van Croonstad. — Te Bremerhaven den 29 Oct., *Greven* Goede Hoop, van Hamburg. — Te Warnemunde den 28 Oct., *Mugge* Martha, van Bremen. — Te Dantzig den 28 Oct., *de Groot* Harmonie, van Dordrecht. — Te Pillau den 29 Oct., *Rosema* Annechiena Johanna, van Amsterdam; *de Groot Bakker* Catharina, van Rotterdam. — Te Harburg den 2 Nov., *de Haan* vr. Gesina, van Rauterfehn. — Te Cuxhaven den 2 Nov., *Mulder* Feike Jantina, van Aberdour. — Te Bremerhaven den 31 Oct., *de Vries* Tjipkina, van Dordrecht. — Te Arendal den 20 Oct., *Bekkering* Catrine, van Croonstad.

Binnengekomen te Amsterdam den 5 Nov., kapit. *Hazewinkel* Johanna Petronella, van Archangel. — Te Texel den 4 Nov., *Brandts* Jonge Willem, van Smirna; *de Boer* Maria, van Corfu en Patras; *Scheur* Alida Elisabeth, van Ancona; *de Boer* Helena Catharina, van Genua; *Hazewinkel* Harmina, van Lissabon. — In het Vlie den 2 Nov., *Sirtie* Christina Johanna, van Dantzig; *Pronk* Roelina, van Kiel; *Schuring* Hillechina, van Bergen; *Naatje* Alberdina Edziena, *de Vries* vr. Alida, *Sprik* Twee Gebroeders en *Smit* Anna Elisabeth, alle vier van Frederikstad; *Stvit* Concordia en *Zeven* Concordia, beide van Drammen; *de Groot* Drie Gezusters en *Duif* Catharina, beide van Christiansand; *Plukker* Hendrik, van Laurvich; *de Boer* Aurora, van Petersburg. — Te Helvoet den 4 Nov., *de Boer* Zwaantina Hendrika, van Bergen. — Te Bordeaux den 1 Nov., *Wortelboer* Bordeaux, van Amsterdam. — Te Paimboeuf den 20 Nov., *van der Wijck* Annechiena, van Amsterdam; *Stuitvoet* Annegina Harmina en *van der Wiel* Hendrika, beide van Rotterdam; *Lever* Catharina Elisabeth, van Koningsbergen. — Te Londen den 3 Nov., *Hoekstra* Anna, van Groningen; *de Jonge* Gezina Jantina, van Rostock. — Te Bremerhaven den 1 Nov., *Geltes* Vier Gezusters, van Groningen. — Te Hamburg den 1 Nov., *de Groot* Adriana, van Zaandam; *Joosten* Henderika, van Jutphaas.

Vertrokken van Amsterdam den 1 Nov., kapit. *Duit* Maria Anna, naar Cevita Vecchia; *Schut* Jacob Synes, naar Bordeaux; den 2den *de Boer* Helena Catharina, naar Gend. — Van Helvoet den 2 Nov., *Goosens* Cornelia, naar Nantes. — Van Brielle den 1 Nov., *Kramer* vier Gebroeders, naar Stettin; *Schoenmaker* Frederika, naar Bremen. — Van Vlissingen den 31 Oct., *Potewijd* Epplen, naar Koppenhage; *Boiten* Fossiena Siers en *van Smis* Tjakkina, beide naar Hamburg. — Van Livorno 22 Oct., *Flik* Monnikkendam, naar Londen. — Van Roijan den 28 Oct., *Boeling* Alida, naar Rotterdam. — Van Ostende den 30 Oct., *Hazewinkel* Geertruida, naar Fisherow. — Van Dantzig den 29 Oct., *de Haan* Aleida Aleida, naar Amsterdam.

Vertrokken van Warnemunde den 1 Nov., kapit. *Kolk* Dankbaarheid, naar Gend. — Van Swinemunde den 29 Oct., *Smit* Annechiene Engelina, naar Rotterdam; *Schaaf* Johanna Jacoba, naar Flensburg. — Van Pillau den 30 Oct., *Zijl* Alpha, naar Dundee.

De kof op de Eilander Bult aan den grond geraakt, is oogenschijnlijk zonder schade weder vlot geworden en onder Oostmahorn gekomen; dezelve is van kapit. *Haversmit* en bestemd naar Dokkum.

De stoomboot the Queen is gisteren in zee gekomen.

In den nacht van den 31 Oct. op den 1 Nov. l.l. is op Ameland gestrand de Nederlandsche galjoot de Vrienden, kapit. *Z. J. Prins*, van Frederikstad naar Purmerend, geladen met hout; van de equipage, bestaande uit 18 man, zijn de kapitein en een ligt matroos verongelukt.

DELFZIJL, 3 November. Binnengekomen den 3 November, kapit. *Roelofs* Alida, van Leer naar Amsterdam; *Huisman* Clarina, van Harlingen naar Amsterdam; *Ugen* Anna Sieberdina, van Frederikstad; *Kraan* de Vriendschap, van Laurvig; den 4den *Mulder* vr. Antje, van Bremen; *Feddes* 3 Gebroeders, van de Belt naar Amsterdam; *Hazewinkel* de Vrede, van Neuveld; *Dik* Jantina, van Hamburg; *Barghoorn* vr. Trientje, van Emden; den 5den *Weiharst* Antina, van Thade; *Mulder* Anna, van Norden; *Kleufkoorn* Henderiette, van Bremen naar Amsterdam; *Heins* Frouwina Margaretha en *Datema* Margaretha Hinderike, beide van Harlingerzijl naar Amsterdam; *Dijkstra* Geertina, van Kommerzijl naar Amsterdam; *Suk* de Welvaart, van Stettin naar Amsterdam; *Wolkammer* Eenige Broeder, van Stettin naar Rouaan; eene Spaansche brik, van Leer naar Bremen.

ZOUTKAMP, 5 November. Binnengekomen den 3 Nov., kapit. *de Ruiter* Vriendschap, *Jonkhoff* de Eendragt, *Kranenborg* Wiardus en *Drewes* Tjaakien, alle vier van Noorwegen; *Hoekstra* Vier Vrienden, van Hamburg.

LIJST DER NEDERLANDSCHE SCHEPEN welke de Sond gepasseerd zijn.

28 Oct. Pinksterboer, Gezina (Veendam), v. Oporto n. Koppenhg.
29 —— Bleeker, Zwaantje Kornelia (Harl.), v. Memel n. Harling.
Huisman, Hendrika (Pekela), v. Petersb. n. Amsterdam.
Lukens, Gesina Johanna (Pekela), v. Libau n. de Maas.
de Boer, Geziena (Veendam), v. Petersburg n. Amsterd.
v. d. Gouwe, Josiena Henriette (Amst.), v. Amst. n. Petsb.
Kuiper, Annechina Elsina (Pekela), v. Libau n. de Maas.
30 —— de Jonge, Pollux (Veendam), v. Riga n. Amsterdam.
Pot, Catharina Elizabeth (Harlingen), v. Riga n. Amsterd.
Besseling, Elsiena (Pekela), v. Riga n. Rotterdam.

De Wind den 28sten en 29sten W.Z.W.; den 30sten en 31sten O.
ELSENEUR, 30 October 1851.

SCHEEPSVRACHTEN.

ODESSA, 22 *Oct.* Naar Holland en Belgie was zeer veel aanvraag, en werden betrekkelijk hooge vrachten toegestaan; vooral schepen van de eerste grootte zijn zeer gezocht. Velen echter durven de vrachten niet aannemen, uit vrees van de havens door het ijs gesloten te zullen vinden.

ALEXANDRIE, 20 *Oct.* In bevrachtingen is het stil, naar Holland voor koren bedongen 6 sh 6 d. en 7 sh.

215de STAATSLOTERIJ.

Trekking der Vierde Klasse.

1ste Lijst. No. 19826 een prijs van f 25,000. No. 14085 een prijs van f 1500. No. 4535 en 6782 ieder een prijs van f 1000. — *2de Lijst.* No. 10091 een prijs van f 2500. No. 9139 een prijs van f 1000. — *3de Lijst.* No. 454 en 11491 ieder een prijs van f 1000.

BURGERLIJKE STAND.

Van af den 31sten October tot en met den 6den November 1851 zijn te *Groningen* geboren 15 zoons en 9 dochters; gehuwd 5 paren; overleden 3 ouden en 11 jongen.

PRIJZEN DER GRANEN, ZADEN ENZ.

GRONINGEN, 4 *November.*

TARWE.		Zw. Zand	64 ℔ f 4,20	Bl. Voer	38 ℔ f 2,45
Oude Bak	72 ℔ f 7,40	Veen	64 » » 4,10	»	40 » » 2,60
N. Oml.	68 » » 5,95	»	66 » » 4,40	Zw. Voer	36 » » 2,15
»	70 » » 6,35	N. GERST.		»	38 » » 2,30
»	72 » » 6,75	N. Winter	56 ℔ f 4,00	»	40 » » 2,45
» Old.	68 » » 5,75	»	58 » » 4.30	BOONEN.	
» »	70 » » 6,15	Dito	60 » » 4.60	N. Paardeb.	f 3.75 f 4,75
» »	72 » » 6,55	Knobbe	58 » » 4,00	ZADEN, ENZ.	
ROGGE.		»	60 » » 4,30	Gr. Gor p.m.	f 6,50 f 7 25
N. Inl.	66 ℔ f 5,70	»	62 » » 4,60	Par. 100 N. ℔	f 9,75 a f 13
» »	68 » f 6,00	N. HAVER.		Koolz.	f 9,25 50,60
» »	70 » » 6,30	Dikke	38 ℔ f 2,50	Oostfr. dito	f 9.50 60.75
O. »	66 » » 5,55	»	41 » » 2,70	Zomerz.	f 5,50 a f 6,75
» »	68 » » 5,85	»	44 » » 2 90	Boterz.	f 6 a f 7
N. BOEKWEIT.		»	46 » » 3,05	G. Mostz.	f 7 tot f 9,50
Gr. Zd.	62 ℔ f 4,05	»	48 » » 3,20	Raapol p. v.	f 29.50
	64 » » 4,35	»	» »	Prijs der Boter	
	66 » » 4 65	Bl. Voer	36 » » 2,25	1ste s. ¼ Ton	f 26,50 a f 27
				2de » ¼ Ton	f 2[illegible],50 a f 25

Tarwe slap met geringen kooplust. — Rogge als voren wel af gaande. — Boekweit niet beter. — Gerst tot vorige prijzen wel te plaatsen. — Zware dikke Haver in een doen; Voersoorten iets hooger. — Boonen met trage koopers. — Gort als voren. — Koolzaad weinig in omgegaan.

ROTTERDAM, 3 *November.* Tarwe: N. Zeeuws., Vlaams. en Overm. ging heden bij goeden aanvoer 10 c. lager traag van de hand; Jar. weinig ter markt en als voren verkocht; goede en puike Nieuwe f 7,70 a f 8,10; Mindere f 7,10 a f 7,60; goede en puike jarige f 7,10 a f 7,40; Mindere f 6,30 a f 7; Roode en Pools. bij uitslijting als voren: 162, 164 ℔ Jar. Hoogl. Kleefs. f 274, f 280; 163, 166 ℔ N. dito f 265, f 285; 163, 165 ℔ dito Bovenl. f 259, f 265; 160 ℔ Jar. dito f 260; 160 ℔ O. Kleefs. f 260; 160 ℔ Jar. dito f 262, f 263; 155, 159 ℔ O. witb. Pools. f 270, f 290. — Rogge: Overm., Zeeuws. en Vlaams., als voren: f 5,70 a f 6,40; voorts in cons.: 156 ℔ N. Grootbr. f 195; 147 ℔ Memel f 174; in entr.: 149 ℔ Frans. f 169, f 170; 150 ℔ dito f 170. — Gerst: Zeeuws., Vlaams. en Overm. Winter, 10 c. lager: f 4,40 a f 4,80; dito Zomer als voren: f 4,30 a f 4,65. — Haver: Zeeuws. en Inl. Korte f 2,90 a f 3,50, dito Lange f 2,20 a f 2,70. — Boekweit, op 140 ℔: N. Grootbr. f 148, f 152, f 154, f 155, f 157; Vlaams. f 150; O. Frans. f 150. — Erwten: Zeeuws. Groene f 5,80 a f 6,80; groote dito f 6,80 a f 8; dito witte f 6 a f 6.75; dito Graauwe f 6 a f 7,50; Gelders. dito f 8 a f 10. — Boonen: Witte en Bruine veel ter markt en lager: Zeeuws. en Walch. Witte f 7,25 a f 9; dito Bruine f 7 a f 9; dito Paardenboonen f 4,60 a f 4,80. — Koolzaad: Zeeuws. van 46 tot 49 p. vl. In publ. veiling: 73 last min en meer beschadigde Straalsund f 242, f 245.

AMSTERDAM, 3 *Nov.* De marktprijzen der boter van heden waren als volgt: Vriesche f 40 à f 42, Kuijnder f 38 à f 40, Kamper f 37 à f 40, Deventer f 29 à f 34, Zwolsche f 33 à f 36.

AMSTERDAM, 5 *November.* Heden alléén verkocht van Tarwe: 131 ℔ b. Pools. f 275 bij partij; 130 ℔ dito f 275, f 280. — Rogge zonder handel. — Gerst als voren: 100 ℔ j. Vries. Winter f 125.

Koolzaad prijsh.: op 9 vat in Nov. 52½ p. vl.; April 56½ p. vl.; Sept. 58 p. vl. — Lijnzaad zonder handel. — Raapolie dadelijk en op levering willig: op 6/w. f 31; Vlieg. f 30; Dec. f 30 a 50; Mei f 32,75; Sept. en Oct. f 33.75 a f 34. — Lijnolie niet williger: op 6/w. f 34 75; Vlieg. f 33,75 a 50. — Hennepolie op 6/w. f 37,50; Vlieg. f 36,50.

LONDEN, 31 *Oct.* Vreemde boter vindt grif koopers. Beste Friesche 92 a 94 sh., Holl. 70 a 74 sh.

Van den 3den Nov. Beste Vriesche boter werd heden aan wal tot 94 sh. verkocht. Gedurende de afgeloopen week werden 7400 vaten van buitenslands aangevoerd. De markt was algemeen ferm en levendig.

LONDEN, 3 *Nov.* Ten gevolge van geen ruimen aanvoer poogde men voor inl. Tarwe 1 sh. meer te bedingen, hetwelk echter niet gelukte, maar de markt hield zich ferm op den stand van j.l. Maandag. Puike vreemde was iets duurder. Gerst bedong hier en daar 1 sh. meer. Het avans van 6 p. op Haver heeft zich gesouteneerd. Erwten en Boonen onveranderd.

VEE- en PAARDENMARKTEN.

GRONINGEN, 4 *October.* Te rekenen naar den tweeden dag der najaarsmarkt van hoornvee alhier, was de aanvoer van vee reeds vrij aanzienlijk, er bestond eene goede vraag. Het vette is verkocht van 13—15 en puik best tegen 16 cents het Ned. ½ pd.

WINSCHOTEN, 3 *Nov.* De veemarkt, heden alhier gehouden, werd buitengewoon druk bezocht; men rekent het getal hoornvee op 300 stuks, de omzet was aanzienlijk en de prijzen iets aangenamer als de vorige week; het puik vette vee werd voor 13, 14 en enkelen voor 15 cent het halve N. pond verkocht en de vroegmelke koeijen waren behoorlijk prijshoudend.

ONDERDENDAM, 3 *Oct.* Te dezer plaatse werd heden een groote boeldag van hoornvee gehouden: er werden over de 200 stuks ter verkoop aangeboden en er vertoonde zich veel levendigheid. De prijzen van het vette vee liepen tegen 13—15 en een enkele tegen 16 cent; — er had over het geheel veel verkoop plaats.

MENSINGEWEER, 5 *November.* Op den heden alhier gehouden veemarkt was eene groote partij ter verkoop aangeboden, welke aanvoer waarschijnlijk nog grooter had geworden, indien het weder gunstiger had geweest. Het vette vee werd verkocht van 12—14, puik best tegen 15 cent het ½ Ned. ℔. Er werd veel handel gedaan.

DE WIJK, 29 *Oct.* Op de jaarmarkt, heden alhier gehouden, waren aangebragt 476 runderen en 570 varkens; de handel in runderen was zeer levendig, inzonderheid waren de vroegkalfde koeijen zeer gezocht: de beste runderen golden van f 80 tot f 100 en de mindere naar evenredigheid; voor varkens kon men ook, in vergelijking met vroegere markten, verhoogde prijzen bedingen; de oude varkens golden van f 12 tot f 20 en enkelen nog iets daarboven, de jonge van f 3 tot f 12.

HOOGEVEEN, 30 *Oct.* Op de heden alhier gehoudene jaarmarkt waren aangebragt 59 paarden, 638 runderen, waaronder 33 vetten, 198 gusten, 260 melkgevenden, 120 jougbeesten en 27 kalveren; 489 varkens, als 134 loopvarkens en 355 jongen of biggen; 1832 schapen en 45 geiten. In het rundvee, de varkens en schapen was vrij veel handel; dezelve werden voor goede prijzen verkocht, terwijl de koeijen, die aanstaande waren te kalven, als ook de jonge varkens vooral werden gezocht, waarvoor ook de beste prijzen zijn besteed. Wat aangaat de paarden en geiten, hierin was weinig vertier, hebbende echter de verkochte tamelijke prijzen opgebragt.

LONDEN, 3 *Nov.* De aanvoer van vreemd vee was heden ruim en de gesteldheid over het geheel goed. Dien ten gevolge was de kooplust traag en bedongen alleen de puikste soorten Ossenvleesch de prijzen van l.l. Maandag, namelijk 3 sh. 4 p. 3 sh. 8 p. de 8 pond.

De aanvoer van buitenslands bestond de vorige week in:

	Runder.	Schapen.	Lamm.	Kalveren.	Varkens.
	1411	7037	—	402	297
waaronder van:					
Amsterdam	27	2038	—	18	11
Rotterdam	533	2021	—	299	10
Dordrecht	93	312	—	12	—
Harlingen	102	1174	—	17	276
Nieuwe Diep	50	1259	—	—	—

Aan de markt waren heden:

	Inl.	Buitenl.		Inl.	Buitenl.
Runderen	5451	612	Kalveren	218	168
Schapen	25370	4680	Varkens	510	—

PRIJSCOURANT DER EFFEKTEN.

Amsterdam, 5 *November*.

NEDERL., Werk. Schuld 2½ pCt. $57\frac{1}{16}$, $57\frac{3}{16}$, 57⅛; Dito Certific. 3 pCt. $66\frac{11}{16}$, 66¾, 66¾; Dito Dito 4 pCt. 88¼, 88⅜, 88¼; O. I. Leening 4 pCt. 87⅜; Amortisatie-Syndicaat 3½ pCt. 87⅝. — BELGIE, 2½ pCt. 46⅜; Dito bij *Rothschild* 2½ pCt. 46½. — FRANKRIJK, Oblig. 3 pCt. 51. — SPANJE, L. bij *Ardoins* v. 85 £ 5 pCt. 15⅛, 15¼, 15⅛; Dito Dito van 510 £ 5 pCt. 15⅛, $15\frac{5}{16}$, $15\frac{3}{16}$; Dito bij Dito, Onbep. Stukken 5 pCt. $15\frac{3}{16}$, 15¼; Dito 3 pCt. 38, 38⅛; Dito Binnenl. à 6/m. 3 pCt. 34½, 34⅜, 34½; Coup. Ard. $7\frac{11}{16}$, 7¾; Passive 5, 5⅛. — PORTUGAL, te Londen 5 pCt. $33\frac{11}{16}$, 33¾; Dito Dito 4 pCt. $33\frac{1}{16}$, 33¼, 33⅛. — RUSLAND, Obl. *Hope* 1798 en 1816 5 pCt. 104, 104⅛; Dito bij Dito 1828 en 1829 5 pCt. 103; Certific. 4½ pCt. 99⅛, 99¼; Dito bij *Hope* 4 pCt. 87⅜; Dito bij *Stieglitz en Co.* 4 pCt. 87¼. — OOSTENRIJK, Metalliek 5 pCt. 68⅜, 69¼; Dito Nieuwe 2½ pCt. $35\frac{5}{16}$, 35⅜; Dito Nieuwe 5 pCt. 75⅞, 76¾, 76⅛; Amerik. Bank-Actiën 2⅞; Braz. 5 pCt. 88½; Mexik. 23, $\frac{5}{16}$, ⅛; Gren. 1¾ pCt. 14⅜; Venez. 3 pCt. 34½, ¾, ⅝.

Onze binnenl. fondsen waren heden wederom bij geringen omzet iets minder vast.

Van Spaansche vertoonde de handel in Ardoins, tot iets verbeterde prijzen, nog al eenige levendigheid.

Portug. goed prijshoudend.

Russische meer aangeboden.

Oostenrijksche waren op nieuw tot veel verlaagde koersen verkrijgbaar, bij vrij levendige affaire in Oude en Nieuwe 5 pCts.

Mexik. blijven na eenige dobbering wederom iets lager dan gisteren.

De teruggang der Venezuela op de Londensche beurs van gisteren, heeft ook hier eene daling van circa 1¼ pCt. in dezelve te weeg gebragt.

Venez. Uitg. v. 100 £ 12⅜, ¼, $\frac{5}{16}$; Dito Uitg. Onbep. St. 12, $\frac{1}{16}$; Gren. Onbep. Stukken 1¾ pCt. $13\frac{13}{16}$; Spanje 1 pCt. 15⅛, ⅛ 2/m. na de uitgifte.

Koers van het Geld: Beleening 2½, Prolongatie 3, Disconto 2 pCt.

Laatste Prijzen te 5 uur. Integr. 2½ pCt. 57⅛; Ard. a 510 £ $15\frac{3}{16}$; Binnenl. 3 pCts. 34½ a $\frac{9}{16}$; Metall. 5 pCt. 68¾; Dito 2½ pCt. 35⅛.

ADVERTENTIEN.

HUWELIJKS-, GEBOORTE- EN STERFBERIGTEN.

*** Getrouwd:

H. J. STEERNBERGH
met
P. H. HASE,
en
H. B. HASE
met
G. STEERNBERGH.

GRONINGEN, 6 November 1851.

*** Getrouwd:

W. J. L. HUIZINGA
met
POPTJEN REIJENGA.

GRONINGEN, 6 November 1851.

*** Mijne geliefde Echtgenoot KORNELIA VAN BRUGGEN beviel heden vrij voorspoedig van een' welgeschapen ZOON.

NOORDBROEK, 30 October 1851.

J. A. NOORDHOFF.

*** Heden morgen beviel zeer voorspoedig van eene welgeschapen *DOCHTER* AMELIA POELMAN, geboren RIJTEMA.

ELSENEUR, 31 October 1851.

*** Heden beviel voorspoedig van eene welgeschapen DOCHTER ALIDA ROMKES, geliefde Echtgenoot van

S. J. VAN DER GOOT.

SAPPEMEER, 2 November 1851.

*** WINSCHOTEN, 3 November 1851. Bevallen van eenen ZOON H. MUSSE, Echtgenoot van

W. ZUIDEMA.

*** GRONINGEN, 5 November 1851. Heden beviel ontijdig van een' dooden *ZOON* E. J. S. VAN BAKKENES—GIRARDIN.

Eenige kennisgeving.

*** Heden overleed, tot diepe droefheid van mij, mijne Kinderen en Behuwd-Kinderen, mijn geliefde Echtgenoot Mr. JOSEPH GOCKINGA, *Ridder van de Orde van den Nederlandschen Leeuw, oud-President van het Provinciaal Geregtshof in Groningen enz., enz.*, in den ouderdom van 73 jaren, na een gelukkig huwelijk van 49 jaren.

GRONINGEN, 29 October 1851.

C. MODDERMAN,
Wed. GOCKINGA.

*** Ook ons geliefd jongste Dochtertje, ALBERTINE HENDERIKA, ontsliep heden avond, in den ouderdom van ruim 6½ jaar.

VEENWOUDEN, 29 October 1851.

K. KLEIN.
K. E. MESTINGH.

*** Heden morgen overleed, aan eene hevige ziekte, ons Dochtertje MARIA, oud drie jaren en drie maanden.

ZUIDBROEK, 31 October 1851.

P. L. GEERTSEMA.
A. H. EDZES.

*** APPINGEDAM, 31 October 1851. Na eene korte ongesteldheid overleed heden, tot onze innige droefheid, ons geliefd jongste Kindje, JAN ALBERTUS, ruim 10 maanden oud.

P. A. VAN DER LOEFF.
C. E. VAN DER LOEFF—CLEVERINGA.

Eenige kennisgeving.

*** Heden overleed onze oudste Zoon SIBOLT, in den ouderdom van ruim 36 jaren en 9 maanden. Zijn henengaan was in vrede, door het geloof in zijnen God en Zaligmaker; hoe smartelijk ons dit verlies ook treft, wenschen wij te berusten in den wil van Hem, wiens doen is majesteit en heerlijkheid.

OOSTWOLDER POLDER, 1 November 1851.

T. S. HOVINGA.
A. H. KNOTSERUS.

*** Heden overleed, tot diepe droefheid van mij, mijne Kinderen en Behuwd-Kinderen, mijne geliefde Dochter ANNEGIEN TEN CATE, in den ouderdom van ruim 46 jaren.

KLEINEMEER, 3 November 1851.

Wedw. **T. TEN CATE,**
geboren **KOOLMAN.**

*** Heden overleed onze geliefde Broeder L. STEENHUIS BRAAMHOF, in den ouderdom van bijna 20 jaren. Dienende deze tot kennisgeving aan Vrienden en Bekenden.

VEENDAM, 3 November 1851.

H. MIDDEL.
Mede namens Broeders en Zusters.

*** Heden morgen te 10½ uur trof ons Ouderhart een gevoelige slag, door het overlijden van ons Zoontje PIETER LUURTS; in den ouderdom van één jaar en bijna 5 maanden.

KLEINEMEER, 5 November 1851.

H. BOER.
T. BOER—HEERES.

Eenige kennisgeving.

Te Groningen, bij de Erven C. M. VAN BOLHUIS HOIT[illegible]

Bijblad bij de Gron. Courant. 11 *November* 1851. No. 90.

KORT VERSLAG van de Zittingen van den Raad der Gemeente en van de Staten der Provincie Groningen.

Gemeenteraad van Groningen.

Zitting van Zaturdag den 8sten November.

Er waren aanwezig: de heeren VAN IMHOFF, LOHMAN, DOORNBOSCH, VAN HEIJNINGEN BOSCH, VAN HOUTEN, SLOT, VAN CALCAR, UPMEIJER, WICHERS, CREMERS, ONNES, DE SITTER, DOMMERING, QUINTUS, V. ITTERSUM, ROELFSEMA, MULLER, MULDER, DE LA FAILLE, TRIP, OUDEMAN en de secretaris.

De voorzitter deelt mede dat bij burgemeester en wethouders is ingekomen een brief van den heer J. MEIJER, die daarin te kennen geeft, dat hij door eene zware en langdurige ziekte verhinderd, eerst dezer dagen heeft kunnen kennis nemen van het proces-verbaal van den 10den Sept. ll. en zich bereid verklaart de op hem uitgebragte keuze tot lid van den gemeenteraad aan te nemen.

Hierna worden de volgende punten in behandeling genomen:

1. De voorwaarden van verhuring van Gockingaheerde. — De voorzitter stelt voor, om te besluiten, dat die publieke verhuring zal plaats hebben onder de voorwaarden voornoemd.

De heer ONNES zegt, dat bij het onderzoek van de begrooting er over gesproken was, dat de stad nog meerdere losse heerdplaatsen (?) ... erijen in het Oldambt bezat, dan Gockingaheerde; hij geeft daarom in bedenking, of die niet tegelijk zouden kunnen worden verhuurd.

De voorzitter zegt, dat zulks geen afbreuk doet aan deze zaak en het door hem gedaan voorstel; ook gelooft hij niet dat de verschillende termijnen van verhuring zullen verstreken zijn. — De heer ONNES zegt alleen gesproken te hebben om inlichting te erlangen.

De heer OUDEMAN vraagt, waarom in deze conditiën, alle lasten zullen komen aan de stad, als verhuurderes; dit was vroeger niet zoo.

De heer QUINTUS geeft daaromtrent nadere inlichtingen, dit was gedaan om verdere moeijelijkheden voor de stad te voorkomen, voortspruitende uit de terugvordering van de kleine huurders der door de stad reeds voldane lasten; het spreekt overigens van zelf, dat, nu de stad de grondbelasting betaalt, de huur ook zooveel te hooger moet worden.

De heer UPMEIJER stelt nog eene wijziging voor, betreffende den tijd, binnen welken de huurders ten kantore van den Notaris zullen kunnen vernemen of de goedkeuring van den raad op den toeslag gevallen is, waarop het voorstel, aldus gewijzigd, wordt aangenomen.

2) De heer Doornbosch brengt rapport uit van de commissie in wier handen is gesteld een adres van de curatoren der Hoogeschool te Groningen, benevens bijlagen van den hoofdingenieur van den waterstaat in het eerste distrikt, verzoekende eene som van *f* 6000, welke gelden zullen strekken tot verdere voltooijing van het algemeen provinciaal-, stads- en akademisch zieken-huis, meer bepaald tot het bouwen van eene badinrigting, turfloods en eenige andere kleinigheden.

Het is de commissie genoegzaam uit de stukken gebleken, dat de heeren curatoren, door verschillende conferentiën met de heeren van den waterstaat gehouden, tot volkomene overtuiging zijn gekomen, dat het hoogst noodzakelijk is eene verdere uitbreiding aan het gebouw zelf te geven dan bij het eerst ontworpen plan was bepaald.

Deze uitbreiding bestond hierin, om langs het geheele gebouw eenen gang te bouwen en dien in verband te brengen met het hoofdgebouw, ten einde zoodoende eene behoorlijke circulatie onderdaks bijlangs het geheele gebouw te verkrijgen. Dit een en ander veroorzaakte bij het vroeger voorgenomene plan eene vermeerderde uitgaaf. De commissie beseft de waarde en erkent de noodzakelijkheid, dat eene badinrigting voor het algemeen provinciaal-, stads- en akademisch ziekenhuis van het grootste gewigt is en niet kan worden vermeden, zoowel in het belang van het ziekenhuis zelf, als in het belang van het klinisch onderwijs aan onze hoogeschool, wier bloei zoo naauw in verband staat met de welvaart van Groningens ingezetenen.

Niettegenstaande deze gewigtige beschouwing, zijn er bij de commissie bezwaren opgekomen waarom zij vreesden, tegen het verzoek van de heeren curatoren te moeten adviseren.

Het is haar toch genoegzaam gebleken, dat de uitbreiding van het vroegere Nosocomium en Museum plaats vond om daardoor een voldoend provinciaal-, voor het akademisch onderwijs geschikt ziekenhuis tot stand te brengen, waarmede men tevens het stads ziekenhuis hoopte te vereenigen. Ofschoon dat ziekenhuis niet kan gezegd worden, eene eigenlijke provinciale instelling te zijn, kunnen echter zoowel de lijders uit de provincie als uit de stad daarin worden opgenomen. De commissie was daarom van oordeel, dat de ontbrekende fondsen gedeeltelijk door de Stad gedeeltelijk door de provincie moesten worden verstrekt.

De commissie is echter overtuigd geworden door eene missive van Gedeputeerde Staten van den 31sten Januarij 1850, no. 5 aan de regering van Groningen, waarin het verlangen van den Minister van binnenlandsche zaken wordt te kennen gegeven, dat in het vervolg niet meer gelden uit de provinciale fondsen zullen worden toegestaan tot werken, die betrekking hebben op de Hoogeschool, omdat deze is eene Rijks-, niet eene provinciale instelling, — dat de Provinciale Staten stellig geen verder subsidie zullen toestaan tot het bedoeld einde; en zoo zulks al gebeurde, dat die zullen geweigerd worden door den Minister.

De commissie, die van oordeel is, dat een ziekenhuis zonder badinrigting niet aan het doel zal beantwoorden, zoowel in het belang der Hoogeschool, als ook tot nut en genoegen der ingezetenen, adviseert, dat, tot verdere uitvoering en voltooijing van het algemeen provinciaal-, stads- en akademisch ziekenhuis, de raad het moge goedvinden om burgemeester en wethouders te magtigen, de aangevraagde som van *f* 6000—00 aan de curatoren der Hoogeschool toe te staan, ten einde daardoor zoo spoedig mogelijk het gewenschte doel te bereiken.

De voorzitter bedankt de commissie voor de genomene moeite en stelt voor, de conclusie van het rapport aan te nemen.

De heer TRIP wenscht te weten hoeveel verschil het maakte dat het badhuis alleen werd ingerigt voor zieken, of dat ook de ingezetenen der stad de gelegenheid hadden om hiervan gebruik te maken; hij meent, dat de kosten hiervan geraamd zijn op *f* 4000, welke som hem nog al hoog voorkomt.

De heer DOORNBOSCH zegt, dat de kosten begroot zijn op *f* 4300, dat de badinrigting wel op mindere schaal en daardoor op mindere kosten kon worden tot stand gebragt, maar dat dit niet raadzaam was, ook voor het belang van de ingezetenen dezer stad.

De heer DE LA FAILLE zegt, dat er 5 badkuipen zouden worden gemaakt, waarvan 2 à 3 voor de ingezetenen, en dat het verschil, waarvan de heer TRIP sprak, niet groot kon zijn.

De heer TRIP antwoordt op een en ander en vraagt nog inlichting betreffende de *f* 6000, die zijn aangevraagd hij meent dat deze reeds gedeeltelijk zijn besteed. Hierop ontstaat eenige discussie tusschen den laatsten spreker en de heeren VAN IMHOFF, DOORNBOSCH en VAN ITTERSUM.

De heer CREMERS wenscht, nu de badinrigting niet alleen voor de zieken van het akademisch ziekenhuis, maar ook ten gebruike van de ingezetenen dezer stad zal worden ingerigt, dat de raad der stad aan curatoren verklare, dat hij ten opzigte van de administratie dezer inrigting, eenigen invloed wenscht te behouden. Hij stelt alzoo voor, bij de conclusie van het rapport deze woorden te voegen: „onder voorwaarde, dat de inrigting en het gebruik van het badhuis gemeenschappelijk met burgemeester en wethouders worden geregeld, ten einde ook aan de gezonde ingezetenen dezer stad daaraan toegang worde verleend. — Ook hierover ontstaan nog eenige discussiën tusschen den voorsteller en de heeren VAN IMHOFF, VAN ITTERSUM, DE LA FAILLE en QUINTUS.

De voorzitter brengt eerst het voorstel der commissie in rondvraag, 't welk wordt aangenomen met 20 tegen 1 stem (TRIP) en hierop het voorstel van den heer CREMERS, dat wordt verworpen met 11 tegen 10 stemmen. Tegen: de heeren LOHMAN, VAN HEIJNINGEN BOSCH, VAN ITTERSUM, DOMMERING, DE LA FAILLE, SLOT, QUINTUS, OUDEMAN, WICHERS, UPMEIJER en MULDER.

3) Concept-besluit, om naar aanleiding van art. 254, 240, 233 der gemeentewet, van af den 1sten Januarij 1852 de poortgelden af te schaffen en om daarvan binnen acht dagen aan Ged. Staten kennis te geven, om aan den Koning verslag te doen. — Gearresteerd.

4) Begrooting van ontvangst en uitgaaf over 1852, met de wijzigingen, welke zij ondergaan heeft, ten gevolge van den veranderden toestand en eenige genomene besluiten, nadat zij aan de leden is voorgesteld. Door den voorzitter worden de volgende daardoor op de begrooting te maken veranderingen medegedeeld: 1) Volgens eene missive van den Staatsraad, Commissaris des Konings wordt aan den raad kennis gegeven, dat z exc. de Minister van binnenl. zaken gemeld had, dat de stortingen van het gemeentebestuur over den jare 1850, ten bedrage van *f* 15,527.44, hooger loopen dan noodig was en er dus *f* 1783.53 te veel is gestort, tevens daarbij kennis gevende, dat er zorg gedragen zal worden voor de terugbetaling der te veel gestorte gelden, welke dus weder in de stadskas gestort zullen worden. De voorzitter stelt aldus voor, deze som te brengen op den post no. 5, onder de buitengewone ontvangsten op de begrooting over 1852. 2) Om onder no. 41 de uitgetrokken som voor het maken van den walmuur aan de Pottebakkersrijge met *f* 398,50 te verhoogen, zijnde dit het verschil tusschen de helft der som waarvoor dit werk in 1851 is aanbesteed en het 3/5 gedeelte, dat op de begrooting van 1852 moest worden uitgetrokken; en 3) om het derde hoofdstuk van uitgaven met twee posten te vermeerderen, namelijk *a*) een post voor de vijf aandeelen in de stoomsleepbootdienst op het Reitdiep, bedragende *f* 2500, en *b*) een post voor het toegestane subsidie van *f* 6000 voor het nosocomium. Eindelijk stelde de voorzitter nog voor, de som van *f* 8898.50, waarmede de uitgaven door de opgegevene veranderingen vermeerderd werden, te vinden uit de te veel gestorte en door het rijk terug te betalen gelden, den post no. 86, tot aflossing van negotiatie met *f* 4000 te verminderen, en den post no. 90, zijnde de aflossing van den koopschat van het huis in de Visscherstraat, bedragende *f* 3200, weg te laten.

Eene latere inlichting door den heer CREMERS gevraagd omtrent de onvoorziene uitgaven ter beschikking der provinciale autoriteit, werd door den voorzitter gegeven, als hebbende men hierin de voorschriften der regering gevolgd, zijnde de begrooting volgens het daarvan opgegeven model ingerigt.

De heer DE LA FAILLE hierop het woord gevraagd en verkregen hebbende, deelde zijne bezwaren mede omtrent de handelwijze der Nederd. Hervormde diakonie, welke, na velerlei moeijelijkheden aan de faculteit der geneeskunde in den weg gelegd te hebben, eindelijk besloten had, de door haar bij de behandeling der zieken voorgeschrevene recepten niet meer te laten klaar maken; — na opgemerkt te hebben welke nadeelen uit dit besluit zouden kunnen ontstaan, hoe daardoor de faculteit geheel in de war werd gebragt en zoowel het geneeskundig onderwijs, als de zieken zelve hiervan groot nadeel moesten lijden; dat reeds eenigen tijd, ter voorkoming van dit alles, door z.ed. de medicamenten op eigen kosten waren verstrekt, rigtte hij het verzoek tot den raad, om eene betrekkelijk kleine som toe te staan, waarvoor die medicamenten op rekening van de stad zouden kunnen uitgeschreven worden of wel eene daartoe noodig geachte som uit te trekken en deze af te trekken van het aan de diaconie verleende subsidie.

Nadat hierover nog door een paar leden het woord was gevoerd, stelde de voorzitter den heer DE LA FAILLE voor, ten einde geene vertraging in den loop der werkzaamheden te veroorzaken, daaromtrent later een bepaald voorstel te doen, zoo hij bij zijn gevoelen persisteerde.

Hierop werd de begrooting, zoo als zij door de voorgestelde veranderingen van den voorzitter gewijzigd was, aangenomen.

5) Verpachting van het huis Bareveld, alsmede van de verlaten en klapbruggen te Stads-Kanaal, volgens de voorwaarden die ter lezing hadden gelegen. Beide punten worden gearresteerd, nadat nog door den heer DE SITTER inlichting gevraagd was omtrent de voorziening in de dikwijls gehevene klagten tegen de verlaatmeesters aldaar, die aan de schippers levensmiddelen en vooral sterke dranken opdringen. De heer QUINTUS gaf de gevraagde inlichting en toonde de clausule aan, waarin op deze kwade gewoonte verbod gesteld was.

6) Proces-verbaal van den wethouder J. SLOT de commodo et incommodo, ten gevolge van een rekest van de wedw. BOLHUIS, verzoekende daarbij vergunning om op dezelfde plaats als vroeger, in den tuin van het haar toebehoorend eigendom eene mestvaalt te mogen hebben. Deze mestvaalt, die reeds vele jaren aldaar had bestaan, had volgens de in het proces-verbaal medegedeelde berigten vroeger geen last aan de naburen veroorzaakt; doordien men haar echter later aanwendde tot een ander doel, hadden de naburen daarvan niet alleen veel last, maar rekende zij ook daardoor benadeeld te zullen worden. — Ingevolge art. 3 van het Kon. besluit van den 21sten Jan. 1824, stelde de voorzitter voor, om rekestrante voorloopige vergunning te verleenen om eene verzameling te hebben van mest van vee afkomstig, in afwachting van eene algemeene verordening op de verzameling van mest in deze stad.

De heer CREMERS wenschte in het voorstel deze wijziging gebragt te zien dat het verzoek, zooals het lag, werd gewezen van de hand, maar dat haar op de gegeven voorwaarden dan vergunning voor het houden van eene mestvaalt voor beestenmest wierd verleend.

Nadat hierop door de heeren QUINTUS, VAN IMHOFF, UPMEIJER, SLOT en CREMERS, nog eenige discussiën gehouden waren, in hoeverre het al dan niet wenschelijk of noodig was deze vergunning nog meer te beperken, werd het voorstel van den voorzitter met de wijziging van den heer CREMERS bij hoofdelijke stemming met 17 tegen 4 stemmen aangenomen. (Tegen de heeren VAN HEIJNINGEN BOSCH, VAN ITTERSUM, SLOT en QUINTUS.)

Hierop wordt door den voorzitter voorgelezen een concept-besluit van den raad, om onder goedkeuring van Ged. Staten, 18 heemsteden op Stads-Kanaal, op de daartoe gedane aanvragen, in erfpacht uit te doen volgens de op den 27sten Nov. 1834 vastgestelde voorwaarden. — Burgemeester en wethouders doen dit voorstel op advies van de veencommissie. — Gearresteerd.

De raad gaat hierna, op voorstel des voorzitters, over tot de benoeming eener commissie van 5 leden, om onderzoek te doen naar vereenvoudiging en verbeteringen op de haven-, modder- en laadcedulsgelden en de heffingen, waardoor de scheepvaart bezwaard wordt, waarbij stemopnemers zijn de heeren TRIP, MULLER, OUDEMAN en DOORNBOSCH. In die commissie worden benoemd de heeren SLOT, ONNES, QUINTUS, DOORNBOSCH en DOMMERING.

De voorzitter deelt mede, dat ter secretarij de voorwaarden zullen worden neêrgelegd, waarop de stad in één perceel de aan haar toebehoorende gebouwen in de Violenstraat alhier zal verhuren.

7) Rapport, bij monde van den heer VAN HOUTEN, van de commissie, in wier handen is gesteld eene resolutie van den Raad d.d. 6den October j.l., om den Raad te dienen van berigt en raad, nopens eene missive van den heer Staatsraad, Commissaris des Konings in deze Provincie, gedagteekend den 1sten October 1851, ten geleide van afschrift eener missive van Z. Exc. den Minister van Binnenlandsche Zaken, van den 26sten Sept., gelijk mede het daarbij gevoegd adres van twee scheepsbouwers te Hoogezand, strekkende om den afvoer van schepen naar zee, bemoeijelijkt door bruggen, hooghouten en vooral in de stad Groningen door steenen boogen, aan de bijzondere aandacht van den Minister aan te bevelen, en na opsomming der daartoe strekkende redenen, de krachtige ondersteuning van Z. Excellentie verzoekende, om deze hinderpalen uit den weg geruimd te krijgen.

De commissie is van oordeel, dat het verzoek van adressanten allezins dient in overweging te worden genomen, daar een tak van nijverheid, als de scheepsbouw, met alles wat daarbij behoort, niet belemmerd, maar veeleer bevorderd dient te worden.

De adressanten vragen evenwel wat veel, namelijk ruimte van afvoer van schepen van 300 lasten of [illegible] tonnen, daar zulke schepen een' diepgang hebben van 3 ellen, en er in 't Winschoterdiep niet meer water staat dan hoogstens 2 ellen, zoodat die aanvraag overdreven en bijna [illegible] kan worden beschouwd.

Hoewel adressanten daarvan zwijgen, wordt in de geleidende missive aan den Minister bijzonder gedacht op den korteren weg van 't Hoogezand naar Delfzijl.

De commissie houdt zich overtuigd, dat daarmede bedoeld wordt het graven van een kanaal van af 't Hoogezand naar het Schildmeer, en ofschoon dit plan, wat de onkosten betreft, geheel tot de attributen van de provinciale regering zoude behooren, zoo heeft zij toch gemeend in het belang der zaak hare denkbeelden daaromtrent te moeten mededeelen, omdat van meer dan eene zijde het denkbeeld wordt geopperd, om onze uitvaart naar zee niet alleen langs het Vriesche Gat, maar ook door het Damsterdiep langs de Eems te hebben, van welk vaarwater de scheepsbouwers van 't Hoogezand tevens kunnen profiteren, en waardoor dan het graven van een nieuw kanaal van af 't Hoogezand naar het Schildmeer onnoodig werd.

Als er voor den afvoer van schepen geen geschikte rivier was, waarlangs nog binnen weinige jaren, schepen van 300 Java- of 250 roggelasten, zonder eenige belangrijke verhindering zijn afgevoerd en er behoefte aan een dieper vaarwater naar zee als het Reitdiep bestond, dan zoude de commissie in 't belang van den handel en de zeevaart de voorkeur geven aan het uitgraven van 't Damsterdiep, boven het daarstellen van een nieuw kanaal van af het Hoogezand naar 't Schildmeer; — doch zouden beide deze plannen enorme sommen vereischen, en daar wegens de afwatering het Reitdiep niet mag worden verwaarloosd, zouden er dan in twee vaarwaters naar zee zijn te voorzien.

Buiten deze bezwaren van geldelijken aard, bestaat er bij de commissie nog eene reden, die haar ten sterkste tegen eene afvaart *alleen* langs Delfzijl moet doen adviseren, daar de Eems door ons Gouvernement niet wordt betond en alzoo de eigendom daarvan twijfelachtig is en het voor den handel en de scheepvaart van het uiterste belang is, om een onbetwistbaar eigen vaarwater naar zee te hebben.

Ook kan de commissie de verzekering geven, dat de Kamer van Koophandel en Fabrijken van hetzelfde gevoelen is en alles aanwendt tot het bekomen van een' vuurtoren bij ons zeegat en eene vaste loodsdienst, en wanneer deze pogingen gelukken, dan hebben wij een vaarwater naar zee, voldoende aan onze provinciale en stedelijke behoefte, voor zoo verre den afvoer van schepen betreft, daar hier ter stede in tien jaren tijds geene andere bestellingen zijn ingekomen dan op Westindievaarders van 100 tot 135 gemeten lasten, en wanneer aan adressanten gelegenheid gegeven wordt, om zoodanige schepen af te voeren langs deze stad, dat zulks dan ook zoude blijken voldoende te zijn voor de behoefte:

1) dewijl deze soort van schepen veel wordt getrokken voor de bevrachting naar Amerika, en

2) omdat de commissie de overtuiging heeft, dat deze provincie met dit charter van schepen de concurrentie met Holland en Zeeland kan volhouden, welke overtuiging zij niet deelt in het bouwen van groote Oostindievaarders.

De commissie zegt, alzoo genoegzaam te hebben aangetoond, dat het ongeraden is om voor den afvoer van zeeschepen: 1) het Damsterdiep uit te graven met 't geen daartoe behoort. 2) dat ook het graven van een nieuw kanaal naar 't Schildmeer uit dien hoofde niet is aan te bevelen. 3) dat het overbodig is ruimte van afvoer te hebben voor

schepen van 300 roggelasten.

De commissie wil echter niet door het gezegde ten aanzien van het meer verkieslijke, om het Reitdiep bij voortduring te gebruiken tot afvoer van nieuw gebouwde schepen, in geenen deele te kennen geven, dat het ook niet hoogst wenschelijk zoude zijn voor de belangen van de provincie en de stad Groningen om niet alleen het Reitdiep en het Vriesche gat, maar ook het Damsterdiep en daardoor de Eems voor den handel en scheepvaart meer dienstbaar te maken en te verbeteren daar het Damsterdiep voor schepen van 80 lasten slechts eene verdieping van 8 à 9 palmen zal behoeven.

Daar evenwel de commissie, gelijk in 't begin is aangemerkt, van gevoelen is, dat de scheepsbouw in deze provincie allezins dient bevorderd te worden, vooral wanneer zulks kan geschieden met betrekkelijk geringe kosten, en de scheepsbouwers buiten 't Kleine poortje geene behoorlijk geëvenredigde schepen van 85 roggelasten kunnen bouwen, is het haar het doelmatigst voorgekomen, om in dit gebrek te voorzien door de schepen te doen varen door het kanaal tusschen Groningen en Helpen naar 't Horensche diep. De eenige belemmering in dat kanaal bestaat in de vaste brug bij Helpen, waarvoor eene klapbrug konde gemaakt worden. Het Horensche diep zoude dan moeten worden verbreed, doch konde misschien dit kleine bestek in verband gebragt worden met het geprojecteerde kanaal naar Assen, waarvan de uitvoering toch altijd in het algemeen belang zoude zijn, alsook in dat van de adressanten, en zoude dit alle ondersteuning verdienen. Immers langs dat vaarwater tot in de Zuiderhaven behoefde dan slechts een steenen boog door eene klapbrug te worden vervangen, daar de zoogenaamde spilsluizen eene wijdte hebben van 7 Ned. ellen en 2 palmen, eene breedte die blijken zal voldoende te zijn voor schepen van 100 gemeten of 140 roggelasten.

De commissie gelooft, dat dit plan ook verreweg de voorkeur verdient boven dat, om door het Schuitendiep in de Noorderhaven te varen, 1) om het groot getal steenen bogen over dat vaarwater gelegen; 2) omdat de spilsluizen 18 duimen nauwer zijn dan die in de Zuiderhaven, en eindelijk, de wijl de onkosten, hieraan verbonden, verreweg zouden overschrijden die van het eerstgenoemde plan; zoodat het vaarwater langs de redouten als het minst kostbare de voorkeur verdient, ook boven dit laatste.

De commissie adviseert alzoo, het verzoek van de adressanten in dier voege te ondersteunen, dat hun gelegenheid gegeven worde tot afvoer van zeeschepen van 140 lasten van uit het Winschoterdiep langs het nieuw gegraven kanaal tusschen Groningen en Helpen in het Horensche Diep; dat de Mar wikspijp worde weggeruimd en het vaste brugje over het Horensche diep worde vervangen óf door eene kleine ophaal- óf eene draaibrug, ten einde daardoor tevens te bevorderen het heilzame plan om de provinciën Groningen en Drenthe door een kanaal te verbinden; de Apoortenboog te doen vervangen door eene klapbrug, en eindelijk, aan den heer Staatsraad, Commissaris des Konings in de provincie Groningen, te berigten, dat de raad dezer gemeente bereid is, dat werk voor zoo veel de gemeente Groningen aangaat, mede te helpen uitvoeren.

De voorzitter stelt voor zich met de conclusie van het rapport te vereenigen en den heer Staatsraad, Commissaris des Konings daarvan kennis te geven.

De heer VAN ITTERSUM wenscht dit tot eene volgende vergadering uit te stellen; het rapport behelst zoovele belangrijke punten, dat hij daarover niet dan na rijpe overweging wenscht te beslissen, hij stelt alzoo voor het stuk ter visie te leggen, om dan in eene volgende vergadering een besluit te nemen.

Na eenige woordenwisseling tusschen de heeren VAN ITTERSUM, VAN IMHOFF en QUINTUS wordt besloten het rapport ter secretarij neder te leggen, ter inzage van de leden en om in de volgende vergadering daarover een besluit te nemen.

De zitting wordt hierop gesloten.

Staten der provincie Groningen.

Zitting van Maandag den 10den November.

In deze zitting der Provinciale Staten waren 41 leden aanwezig.

Nadat de notulen van het verhandelde in de vorige zitting waren voorgelezen en goedgekeurd, deelde de voorzitter mede, dat bij hem kennisgeving was ingekomen van de heeren MEIHUIZEN en SMID, die, de eerste wegens ambtsbezigheden, de tweede wegens familieaangelegenheden deze zitting niet konden bijwonen. — Voor kennisgeving aangenomen.

Hierop wordt voorgelezen eene voordragt van Ged. Staten van den 6den dezer, nopens een verzoek van den aannemer R. MEIJER, om remissie en schadevergoeding wegens het maken eener afsnijding van het Reitdiep tegenover Dong horn. — Rekestrant had verzocht de restitutie van *f* 325 door hem als boete betaald en van *f* 3800 als eene schadeloosstelling voor de onvoorziene uitgaven, die hij bij dit bestek gehad had. Ged. Staten, overwegende dat wel over het eerste punt door hen kon worden beschikt, daar ook de boete door hen gesteld was, maar niet over het tweede punt, in zooverre er in de Provinc. wet geene termen te vinden zijn, dat zij daarvoor eene post op de begrooting in uitgaaf kunnen brengen, onderwerpen dit verzoek met de daarover gewisselde stukken aan het oordeel en de beschikking der Provinciale Staten, en stellen, daar adressant met vele onvoorziene uitgaven heeft te worstelen gehad voor, hem de boete te restitueren en eene schadeloosstelling van *f* 1000 toe te staan, en, zoo de vergadering hiertoe of tot het toestaan van eene andere som mogt besluiten, Ged. Staten te magtigen, die som op de begrooting over 1853 in uitgaaf te brengen. — Commissoriaal gemaakt en gesteld in handen van de heeren: QUINTUS, HOMAN en MULDER.

Eene andere voordragt van Ged. Staten van den 6den dezer, tot het maken van wijzigingen in het reglement op de waterbemalingen van het Vierkarspelendiep in deze provincie, wordt naar de afdeelingen verzonden.

Thans was aan de orde de behandeling van de provinciale begrooting, maar aangezien op die begrooting door Ged. Stat. mogelijk nog eenige veranderingen moeten gebragt worden, stelt de voorzitter voor, deze nader aan de orde te stellen. — Aangenomen.

Aan de orde het voorstel van den heer MESDAG, rakende de haven buiten de Steentilpoort.

De voorsteller zegt, dat door de ophelderingen van wege de Ged. Staten op de door hem gedane interpellatie verstrekt, zijn voorstel geacht mag worden duidelijk te zijn toegelicht. Hij neemt nog deze gelegenheid te baat, om zijn leedwezen te kennen te geven, dat in dezen de persoon van den hoofd-ingenieur van de zaak zelve niet kan worden afgescheiden; maar hier geroepen om te waken voor de belangen van dit gewest, meent hij zich van die dure verpligting te moeten kwijten, door zijn voorstel aan de beslissing der Staten te onderwerpen.

Volgens art. 27 van het reglement van orde moet de vergadering beslissen of dit voorstel een punt van overweging zal uitmaken of niet. De voorzitter merkt nog op, dat dit een punt is van veel gewigt. In het gedane voorstel ligt eene beschuldiging opgesloten tegen een' hoofdambtenaar dezer provincie. Mogt de vergadering beslissen, dat het voorstel geen punt van behandeling zal uitmaken, dan wenscht hij, dat daarin tevens zal zijn opgesloten, dat er geene beschuldiging meer op dien ambtenaar rust; zoo niet, dan insisteert hij, dat de zaak verder worde vervolgd.

De heer TRIP geeft aan den voorzitter een voorstel, betreffende deze zaak, over; de voorzitter vermeent, dat dit niet in behandeling kan komen, dan na afloop van het eerste punt.

De heer TRIP meent dat zijn voorstel, strekkende om den hoofdingenieur eerst ter verantwoording op te roepen, zeer naauw met de zaak in kwestie in verband staat. De heer MESDAG heeft gemeend de Ged. Staten te moeten interpelleren, waarop deze zich hebben verantwoord en hebben te kennen gegeven, dat het hun voorkwam, dat de schuld lag bij den hoofdingenieur. Nu gelooft spr., dat de vergadering niet voetstoots die beschuldiging mag aannemen, zonder vooraf ook den hoofdingenieur daarop ter verantwoording te hebben opgeroepen; het zou toch onvoorzigtig zijn, dat zij haar leedwezen betuigde over het daarstellen van het havenwerk, om later, wanneer de hoofdingenieur zich mogt hebben verantwoord, en er mogt worden bevonden, dat geen schuld op hem rustte, haar leedwezen te moeten betuigen, van onvoorwaardelijk aan eene ingebragte beschuldiging te hebben gehoor gegeven.

De voorzitter beroept zich op het reglement van orde, volgens hetwelk een voorstel 24 uren te voren moet worden ingebragt.

De heer DE HAAN kan zich niet vereenigen, om de zaak in overweging te nemen; bij is tegen eene zoodanige betuiging, als is voorgesteld; — wanneer er redenen van beschuldiging bestaan van zulk gewigt, dan gelooft hij dat men in het belang der provincie de vervanging van den hoofdingenieur moet aan vragen; maar met dergelijke overweging zou men den ambtenaar berooven van den zedelijken invloed, dien hij zoo hoog noodig heeft.

Met 21 tegen 20 stemmen wordt hierop besloten het voorstel in behandeling te nemen. (Tegen, de heeren: R. DE SITTER, HOMAN, SCHILTHUIS, LAND, BORST, ADDENS, DE HAAN, ELEMA, S. P. V. D. TUUK, KUIPER, WIERTSEMA, BONTHUIS, TIGCHELAAR, BOUMAN, HEERES, DE WAARD, GROENMAN, DIEPHUIS, KONING en BRONGERS.)

De voorzitter voert hierop het eerst het woord. Hij zegt dat in dit voorstel een personeel feit tegen den hoofdamb tenaar dezer provincie ten grondslag ligt. Aangezien Ged. Staten geantwoord hebben op de gedane interpellatie en daarin geen punt voorkomt om eene beschuldiging op te werpen tegen den hoofdingenieur, heeft evenwel de heer MESDAG een bepaald voorstel gedaan, 't welk echter geen gevolg kon zijn van het verantwoord van Ged. Staten. De vergadering heeft thans beslist, dat dit voorstel in overweging zou genomen worden, maar hij mag van hare regtvaardigheid verwachten, dat zij het niet voor afdoening vatbaar zal achten, zonder onderzoek te hebben ingesteld of den ambtenaar daarom trent te hebben verstaan. Daarom stelt hij thans voor het voorstel aan eene commissie te verzenden, ten einde den hoofdambtenaar daarover te verstaan, daarvan rapport op te maken en de vergadering daarop te dienen van consideratie en advies.

De heer MESDAG zegt tot zijne verdediging, dat de bewijzen voor de beschuldiging niet anders te zoeken zijn, dan in het werk zelf. In de geheele interpellatie had hij verklaard, dat van de Ged. Staten niet de wetenschap kon worden verwacht van een werk als dit, maar dat zij op den ingenieur moesten vertrouwen. Dit was het oogpunt, vanwaar hij was uitgegaan, n.l. dat niet de Ged. Staten, maar de hoofdingenieur had moeten weten of het werk goed was of niet.

Niemand meer het woord vragende, worden de voorzitters en ondervoorzitters der afdeelingen, n.l. de heeren: HOMAN, MODDERMAN, VAN ITTERSUM, W. DE SITTER, DE HAAN, en LOHMAN, tot leden dier commissie benoemd. De voorzitter zegt, dat hij tijding verzocht van hare zitting, ten einde den hoofdingenieur daarvan kennis te kunnen geven.

Rapport van de commissie, in wier handen gesteld was een voorstel van den heer TRIP en anderen, leden der vergadering, om aan de zorg van Ged. Staten op te dragen, dat aan alle leden der vergadering een exemplaar werd gegeven van het provinc. blad, ten einde hen bekend te maken met alle die provinciale reglementen en verordeningen, en alle die stukken, die door Ged. Staten in dat blad worden opgenomen.

Bij eene geheel uiteenloopende wijze van zien, zagen twee leden de noodzakelijkheid van het gedane voorstel niet in, terwijl om verschillende redenen hun de aanneming van het verzoek onaannemelijk voorkwam; het derde lid echter was van oordeel, dat het zeer gepast wes, dat de Ged. Staten hen bekend maakten door toezending van het prov. blad met de besluiten der vergadering en in het algemeen met hetgeen door Ged. Staten in het belang der provincie is verrigt, en dat men zulks niet moest laten afhangen van de mogelijkheid, waarin men individueel gesteld is, om dat blad te bekomen; daar ook de kosten aan de uitvoering van het gedane voorstel verbonden zoo gering zijn, dat zij niet kunnen opwegen tegen het daaruit voortvloeijend belang. Dien ten gevolge adviseren twee leden der commissie tegen het gedane voorstel, terwijl een van hen adviseerde om hetzelve aan te nemen.

De conclusie van het rapport dadelijk in behandeling genomen zijnde, gevoelde de heer W. DE SITTER, als lid der commissie zich gedrongen zijne daarover uit te brengen stem te motiveren, die hij in de commissie zelve reeds kenbaar had gemaakt, door zich niet met het voorstel te hebben kunnen vereenigen, en wel omdat hij bij inzage van den inhoud van het prov. blad niet het nut kan inzien, dat voor ieder der leden individuëel uit de mededeeling daarvan zou kunnen voortvloeijen, terwijl hij het verder ongeraden vond in eenen tijd van bezuiniging te beginnen met nuttelooze uitgaven voor de provincie te doen, ter bezuiniging van zijn eigen beurs. Wat de geringe kosten betreft, door den vorigen spreker aangehaald, meent hij te moeten doen opmerken, dat de jaargang 1850 van het provinciaal blad *f* 7 kost en dit voor 45 leden nog al eene niet zoo geringe som te noemen is.

De heer TRIP doet opmerken, dat reeds sedert geruimen tijd bij vele leden de wensch was levendig geworden, zich in het bezit van genoemd blad gesteld te zien, opdat men ten minste in staat zoude zijn zich in kennis te stellen met de uitvoering der door hen zelve genomen besluiten, weshalve hij ook gemeend had, dat de leden zelfs een billijk regt hadden, dat hun hetzelve gratis werd verstrekt. Ten slotte merkte hij nog aan, dat de kosten van het blad niet zoo hoog waren, als door den vorigen spreker waren opgegeven, daar deze in 1849 slechts 3 gulden en in 1850 *f* 5,50 hadden bedragen, terwijl deze door de vermeerdering van debiet nog in het vervolg minder zouden worden.

Niemand meer het woord verlangende bragt de de voorzitter het gevoelen der meerderheid in omvraag, welke tegen de aanneming van het gedane voorstel had geadv[...] en werd dit met 27 tegen 13 stemmen verworpen. ([...] de heeren: MODDERMAN, V. ITTERSUM, QUINTUS, [...] W. DE SITTER, NOORDHOF, ELEMA, S. P. V. D. T[...] BONTHUIS, DE WAARD, BECKERING, BRONGERS, [...] ROIJEN. — De heer M. V. D. TUUK hield zich vol[...] art. 78 der prov. wet buiten stemming.)

De heer MODDERMAN verzocht, op grond van art[...] aanteekening zonder opgave van redenen, dat hij zich [...] het genomen besluit niet had kunnen vereenigen. Het[...] verzoek wordt gedaan door de heeren: v. ITTERSUM, B[...] ROIJEN, QUINTUS, BECKERINGH, W. DE SITTER, [...]GERS en BONTHUIS.

De voorzitter stelt hierop voor, dat het genomen be[...] eerst ingang zal hebben met 1852, daar de begrooting [...] 1851 de overschrijving der daarvoor benoodigde kosten [...] toelaat. — Aangenomen.

Rapport bij monde van den heer R. DE SITTER, [...] het verslag van Ged. Staten, en bijlagen, nopens [...] zochte graving van de rivier de Pekela, van af [...] emente tot aan de Bult.

Na de mededeeling der hierover overgelegde bijl[...] stukken en derzelver inhoud, waaruit aan de comm[...] gebrekkige toestand van het bedoelde vaarwater geno[...] is gebleken, zoodat er niet alleen voor zeeschepen, ma[...] voor de kleinere scheepvaart geen genoegzame gelegenh[...] afvaart bestaat, deelt de commissie als haar gevoelen me[...] zij geheel instemt met het gevoelen van Ged. Staten, o[...] lijk het nut van de verbetering voor den scheepsbo[...] ontlasting voor den landbouw van een groot aantal [...] land, en de aanzienlijke vermeerdering der bronnen van [...] voor de gemeenten O. en N. Pekela daaraan verbonden, en [...] zij het zich daarom ten pligt, het gedane voorstel van [...] Staten gunstig aan te bevelen, te meer daar uit de prov[...] fondsen, zulke aanzienlijke sommen tot verbetering d[...] elijke communicatie worden verleend, waartoe tot 30% [...] bijgedragen, echter onder de uitdrukkelijke reserve va[...] praejudicie, zoo als vroeger, dat geene verpligting [...] voor de provincie zal kunnen afgeleid worden, zullen [...] verpligting tot verdere graving van het kanaal verb[...] aan hen, wie het zal blijken, uit het daarover in te s[...] onderzoek, daartoe regtens verpligt te zijn geweest, en [...] te concluderen Ged. Staten ten fine verzocht te autorisee[ren].

Dit rapport dadelijk in behandeling genomen zij[nde] werd, nadat niemand hieromtrent het woord had verl[angd] met algemeene stemmen aangenomen.

De heer TRIP verzocht, dat het door hem gedane voor[stel] ten einde den hoofdingenieur in de gelegenheid te st[ellen] zich te verantwoorden, dewijl het door den Voorzitte[r in] denzelfden geest gedane voorstel was aangenomen, [...] mogt worden ingetrokken. Hiermede vereenigde zich [...] vergadering.

De zitting werd daarna opgeheven en de eerstvolg[ende] bepaald op Dingsdag den 11den November des voormid[dags] te 11 uur.

Tweede Kamer der Staten Generaal.

Zitting van Woensdag den 5den November.

In de zitting van heden heeft het nieuw benoemde lid, de [...] *Blaupot ten Cate*, de bij de grondwet gevorderde beloften en [ver]klaringen afgelegd en daarna zitting genomen. Bij de Kamer [...] ingekomen twee wets-ontwerpen tot het verleenen van het Neder[lan]derschap, en een wets-ontwerp omtrent de uitgifte van muntbilje[tten] onder verband van schatkistbiljetten. Door den kommies-griffier [der] Kamer, den heer mr. *A. Uijttenhooven*, is schriftelijk kennis g[ege]ven van zijne benoeming tot eene andere betrekking. Door de [Ka]mer is aan den kommies-griffier, op het door hem gedaan ver[zoek] zijn ontslag toegestaan, onder dankbetuiging voor de door hem [...] ijver bewezen diensten.

Door de commissie van rapporteurs is verslag uitgebragt: 1) [om]trent het wets-ontwerp tot aanvulling van het IVde hoofdstuk [...] staatsbegrooting voor 1851; 2) omtrent dat betreffende dadingen [...]gens kapitalen, ten laste van groote wegen in Limburg; 3) om[trent] dat tot vaststelling van het Iste hoofdstuk der staatsbegrooting v[oor] 1852. De beraadslagingen over beide eerste wets-ontwerpen zu[llen] plaats hebben op Woensdag den 12den November, terwijl de beraadslaging over het laatste ontwerp nader een dag bep[aald] zal worden.

Daarna heeft de beraadslaging plaats gehad over het voorstel [van] den heer *van Eck*, betrekkelijk de inrigting van het *Bijblad* [der] *Nederlandsche Staats-Courant*, welk voorstel met 32 tegen 19 ste[m]men is aangenomen.

Zitting van Vrijdag den 7den November.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten Generaal van [he]den zijn ingekomen een wets-ontwerp tot regeling der ontvang[sten] en uitgaven van het pensioenfonds voor burgerlijke ambtena[ren] over 1852 en een wets-ontwerp tot het verleenen der hoedanigh[eid] van Nederlander aan *J. M. Puder*.

De benoeming van een nieuwen commies-griffier der Kamer zal [...] plaats hebben op Vrijdag den 14den November. Door de com[...]missiën van rapporteurs voor de hoofdstukken II, III en IV der [...] Staatsbegrooting voor 1852 is daaromtrent verslag uitgebragt. De [...] aanvang der beraadslagingen over de begrootingswetten voor 1852 [...] is bepaald op Maandag den 17den November. De Commissie voor [...] de verzoekschriften heeft omtrent verscheidene adressen rapport [...] uitgebragt.

(In deze bijeenkomst is verder besloten, om, volgens het daartoe [...] strekkend verslag, ter griffie neder te leggen en te verzenden aan [...] de daartoe bevoegde commissiën van rapporteurs, onder anderen [...] een adres van de afdeelingen der Maats. van Landbouw te Thiel, [...] waarbij wordt verlangd, dat voor de remonte geene andere dan [...] *inlandsche* paarden zullen worden gebezigd; — adressen van *Röm[...]meling* c. s., *Rijfsma* c. s., *Addens* c. s. uit Groningen, en [...] *Molenaar* c. s., beschouwingen inhoudende op de graanwetten.)

Bij het laatstelijk door de Regering aan de Tweede Kamer voorgestelde wetsontwerp tot uitgifte van muntbiljetten, onder verband van schatkistbiljetten, wordt voor[...]namelijk het volgende bepaald: Er zal worden uitgegeven voor *f* 5,000,000 muntbiljetten, à *f* 10 ieder, als wettig betaalmiddel, en op vertoon verwisselbaar bij de Ned. Bank. Als onderpand worden bij de bank gedeponeerd schatkistbiljetten, in evenredigheid van *f* 1½ voor elken *f* 1 aan muntbiljetten.

In de memorie van toelichting bij dit wetsontwerp gevoegd, wordt gezegd dat de uitgifte van papiergeld zeer gevaarlijk is, omdat men zich daardoor op eene gladde baan begeeft, waarop men in tijd van nood niet ligt kan stil staan. Het eenige middel om zich tegen dit gevaar te waarborgen, is, dat men geen onverwisselbaar papier uitgeve en uitgifte naar de behoefte van de circulatie regele.

Dit nu is geschied door het wets-ontwerp, hetwelk tevens voldoet aan de behoefte, welke sedert de demonisatie van het goud aan een ruilmiddel van hoogere waarde dan de rijksdaalder bestaat.

Te Groningen, bij de Erven C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA.